



POLIISIN ENNALTA ESTÄVÄ TOIMINTA OSANA VARHAISKASVATUSTA

Heidi Häkli ja Milla Haapasalo

08/2018

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike	
Heidi Häkli ja Milla Haapasalo	Poliisi (AMK)/AMK20162 Opinnäytetyö	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Poliisin ennalta estävä toiminta osana varhaiskasvatusta	Julkinen	
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi	Opinnäytetyön muoto	
Matti Hänti ja Jukka-Pekka Toivonen	Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää jättävätkö poliisin päiväkotivierailut pitkäkestoisen muistijäljen 3-6 -vuotiaalle lapselle. Tutkimuksessa haastattelimme kuutta päiväkodinjohtajaa selvittääksemme heidän käsitystään pitkäkestoisten muistijälkien synnystä sekä poliisin päiväkotivierailuista. Asiantuntijakuulemisella haimme syventävää näkökantaa siihen, onko poliisilla mahdollisuus jättää pitkäkestoisen muistijälki 3-6 -vuotiaan lapsen mieleen.</p> <p>Opinnäytetyössämme käymme ensimmäiseksi läpi poliisin ennalta estävää toimintaa, koulupoliisitoimintaa, lapsen muistin kehittymistä ja sen eri osa-alueita sekä varhaiskasvatusta. Teoriaosuuden jälkeen esitellään tutkimusmenetelmät, niiden avulla saadut tulokset sekä haastattelututkimus ja asiantuntijakuuleminen, tulosten koonti sekä niistä johdetut johtopäätökset.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että jo kolmevuotiaalle lapselle alkaa kehittyä pitkäkestoisia muistijälkiä mikäli tapahtuma poikkeaa selkeästi arjesta erottamalla positiivisesti tai negatiivisesti. Kuusivuotiaan koettiin keräävän jo runsaasti pitkäkestoisia muistijälkiä. Kaikki haastateltavat kokivat poliisin päiväkotivierailut tärkeiksi.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	
34+3	08/2018	
Avainsanat		
Ennalta estävä toiminta, varhaiskasvatus, kasvatustiede, kvalitatiivinen, puolistrukturoitu, haastattelu, lapsen muisti, muistijälki, lähipoliisitoiminta		

KÄSITESANOJA.....	1
1. JOHDANTO.....	2
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	5
2.1 Poliisin ennalta estävä toiminta.....	5
2.2 Lähipoliisitoiminta	5
2.3 Koulupoliisitoiminta.....	6
2.4 Muisti ja sen kehittyminen	7
2.4.1 Työmuisti ja pitkäkestoinen muisti.....	9
2.5 Varhaiskasvatuksesta.....	10
2.5.1 Monialainen yhteistyö.....	10
2.6 Asiantuntijakuuleminen.....	11
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	14
3.1 Tutkimusmenetelmän esittely.....	14
3.2 Haastattelujen kulku	15
4 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	17
4.1 Tulosten koonti.....	17
4.2 Tutkimustulosten yhteenveto	25
4.3 Tutkimuksen luotettavuuden arviointia.....	28
5 POHDINTA	30
LÄHTEET	33
LIITTEET.....	35

KÄSITESANOJA

Poliisin ennalta estävä toiminta = 1. Erityistoiminta, jossa poliisi toteuttaa toimenpiteitä ensisijaisena tavoitteenaan ennalta estävä turvallisuuden parantaminen. 2. Ennalta estävästi suoritettu jokapäiväinen poliisitoiminta. Poliisin kaikkeen toimintaan poikkileikkaavasti sisältyvä toimintatapa, jota tehdään poliisiorganisaation kaikilla tasoilla alueellinen ja ihmisten yhdenvertaisuus huomioiden ja joka järjestetään ja organisoidaan kiinteäksi osaksi poliisin rakenteellista kokonaisuutta. Ennalta estävä toiminta on poliisille laissa määrätty tehtävä. Poliisilaki 1§.

Kasvatustiede = Tiede, joka kuvailee, selittää ja auttaa ymmärtämään inhimillistä vuorovaikutusta ihmisen koko elämänkaaren ajalta lapsuudesta vanhuuteen. Keskeiset aiheet ovat ihmisen kasvu ja kehitys, sekä kasvatusta ja opetusta eri vaiheissa elämää. (Turun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta)

Varhaiskasvatusta = Lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. (Varhaiskasvatustalaki 1 luku 1§, 1mom.)

Pitkäkestoinen muisti = Sisältää kaikki ne tiedot, taidot ja muistot, joita pystyy palauttamaan mieleen jälkikäteen. (HUS, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, foniatria)

Kvalitatiivinen tutkimus = Laadullinen tutkimus. Analyysin pääpaino on numeeristen arvioiden sijaan mielipiteiden sekä niiden syiden ja seurausten syväluotaamisessa. Fokus on johtopäätösten tekemisessä ja usein haastatteluihin ja ryhmäkeskusteluihin pohjautuvassa aineistossa. (Taloustutkimus.fi)

Puolistrukturoitu haastattelu = Kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset tai likipitään samat kysymykset samassa järjestyksessä. Osittain järjestelty ja osittain avoin haastattelu. Sijoittuu formaaliudessaan kokonaan strukturoidun ja teemahaastattelun välille. (KvaliMOTV)

Muistijälki = Aivoihin jääväksi oletettu aistivaikutelman jälki, engrammi. (Sivistys sanakirja)

1. JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheeksi valikoitui poliisin ennalta estävä toiminta osana varhaiskasvatusta, koska haluamme paneutua siihen, voiko poliisista syntyä ensimmäinen positiivinen muistijälki jo lapsen varhaiskasvatusvaiheessa. Lisäksi haluamme selvittää onko mahdollista, että tämä muistijälki on pitkäkestoinen. Opinnäytetyössä keskitymme lapsiin iältään 3-6 vuotta. Tämä rajaus tehtiin siksi, että käyttämistämme lähteistä esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliitto avaa lapsen muistin kehittymistä nettisivuillaan seuraavasti: Lapsen omaelämäkerrallinenmuisti kehittyy vasta noin kolmenvuoden iässä, jolloin molempien aivopuoliskojen yhteistoiminta alkaa. Ihmisellä ei edellä mainitusta syystä ole juurikaan muistikuvia ennen kolmea ikävuotta kertyneistä kokemuksista. Emme myöskään käsittele iältään kuutta vuotta vanhempia lapsia, sillä termillisesti varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat iältään lapset, jotka ovat päivähoito/esiopetusikäisiä.

Poliisiammattikorkeakoulussa ei ole aiemmin tehty opinnäytetyötä aiheesta joka käsittelee poliisin vierailuita pysyvän muistijäljen syntymisen kannalta. Koemme tärkeänä, että tämäkin puoli saadaan kuuluviin ja tutkitaan poliisin mahdollisuuksia jättää varhaiskasvatusikäisen lapsen mieleen positiivinen ja pitkäkestoinen muistijälki. Käsillä on siis ainutlaatuinen työ, jonka toivomme herättävän mielenkiinnon sekä poliisimiehissä, että varhaiskasvatusalalla. Olemme rakentaneet työmme niin, että se voi antaa inspiraatiota molemmille ammattiryhmille.

Poliisin päiväkotivierailuja järjestetään kahdella tapaa, ensinnäkin Poliisiammattikorkeakoulun kautta perustuen opiskelijoiden vapaaehtoisuuteen ja innokkuuteen ja toiseksi poliisilaitosten toimesta. Poliisiammattikorkeakoululla vierailuita yritetään parhaillaan saada opintopisteitä kerryttävien opintojaksojen piiriin, mutta silti suurin osa vierailuista perustuu opiskelijoiden vapaaehtoisuuteen ja halukkuuteen tehdä niitä huolimatta siitä, etteivät ne kerrytä opintopisteitä. Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijakunnan puheenjohtaja vastaa yhdessä koulun viestinnän tiimin kanssa vierailupyyntöjen vastaanottamisesta, niihin reagoinnista ja innokkaiden opiskelijoiden löytämisestä tehtävään.

Poliisiammattikorkeakoululla vierailuita tehneinä opiskelijoina omiin kokemuksiimme pohjaten voimme sanoa, että yleisenä ajatuksena tuntuu olevan, että on helppo lähteä suosimaan kouluikäisiä lapsia vierailuiden suhteen, sillä heihin voi kohdistaa konkreettista opetusta. Toinen opinnäytetyömme tekijöistä on toiminut Poliisiammattikorkeakoulun

opiskelijakunnan puheenjohtajana yhden kauden, eli vuoden, ja sitä kautta organisoinut yhdessä koulun viestinnän kanssa koulu- ja päiväkotivierailuja. Tähän kokemukseen pohjaten voimme todeta, että päiväkotivierailuihin vastataan toissijaisena. Vierailuja voidaan toteuttaa vain rajallinen määrä, mikä johtaa vierailuiden priorisointiin tavalla tai toisella. Päiväkoti-ikäisten edelle priorisoidaan abiturientit ja ammattikoulua päättävät, sillä heille kohdistetussa kouluvierailussa on rekrytointipuoli vahvasti läsnä. Tämä puolestaan ajaa koulun etua. Toinen priorisoinnissa etusijalle menevä ryhmä on yläkoulu -ikäiset, sillä heille on tärkeää antaa liikenteen osalta laillisuuskasvatusta. Mielestämme on tärkeää, ettei unohdeta mikä merkitys on lapsen ensimmäisillä mielikuvilla poliisista. Erityisen tärkeää se on ajatellen sen ennalta estävää vaikutusta lapsen kasvaessa. Haluamme tällä opinnäytetyöllä selvittää voiko jo 3-6 -vuotiaan lapsen mieleen jäädä pitkäkestoinen muistijälki poliisista, mikäli poliisi vierailee päiväkodilla.

Poliisiammattikorkeakoulun kautta organisoidut päiväkotivierailut suuntautuvat pääosin Tampereelle, koska suurin osa opiskelijoista asuu opintojensa ajan Tampereella ja lukujärjestyksen ollessa täynnä ei ole aikaa lähteä kauemmaksi vierailuille, kuin satunnaisesti. Lisävaikeutta Tampereen ulkopuolelle kohdistuviin vierailuihin tuo vielä se, että mikäli opiskelija lähtee vierailulle Tampereen ja sen lähiseudun ulkopuolelle, hän hoitaa matkustamisen omakustanteisesti.

Poliisilaitoksilla päiväkotivierailut ovat osa ennalta estävää toimintaa kuten kouluvierailutkin. Päiväkotivierailuille ei ole omaa nimitystään vaan ne kuuluvat koulupoliisitoiminta -nimen alle, vaikkei kouluikäisitä olekaan kysymys. Kymmenen kuukauden mittaisen työharjoittelumme perusteella meille on jäänyt myös sellainen kuva, että vierailut painottuvat myös poliisilaitoksilla kouluikäisiin.

Toivomme opinnäytetyömme antavan lisätietoa päiväkotivierailuiden tärkeydestä koko poliisiorganisaatiolle. Opinnäytetyömme tutkimus on kvalitatiivinen, ja tutkimusongelmamme on, voiko 3-6 -vuotiaan lapsen mieleen jäädä pitkäkestoinen muistijälki poliisin päiväkotivierailusta. Tutkimusongelmaan haemme vastausta otantaan perustuvalla haastattelututkimuksella, jossa esitämme kuudelle päiväkodinjohtajalle kysymyksiä tutkimusongelman ympäriltä. Lisäksi haemme tutkimusongelmaan vastausta asiantuntijakuulemisella.

Haastatteluihin olemme valinneet kuusi varhaiskasvatuksen ammattilaista, jotka tässä tapauksessa ovat päiväkodin johtajia. Heidät on valittu sillä perusteella, ketkä ensimmäisenä

vastasivat Vantaalta ja Turusta sähköpostiimme, jossa pyysimme osallistumaan haastatteluunne osana Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyötä.

Aiomme selvittää, kuinka tärkeänä päiväkotien johtajat pitävät poliisin vierailua päiväkodissa sekä mikä on heidän näkemyksensä siitä, voiko 3-6 -vuotiaan lapsen mieleen jäädä tästä pitkäkestoinen muistijälki. Perehdymme opinnäytetyössämme lapsen varhaismuistiin ja sen kehitykseen. Tämän on tarkoitus avata sitä voiko lapsen ja poliisin kohtaaminen jo varhaisessa iässä jättää muistijäljen lapsen mieleen ja olla palautettavissa vielä myöhemmin elämässä. Tämä juurikin on poliisin ennalta estävää toimintaa parhaimmillaan. Edes poliisi ei voi antaa ensivaikutelmaa montaa kertaa.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Poliisin ennalta estävä toiminta

Poliisilain (1§) mukaan poliisin tehtäviin kuuluu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.

Poliisin ennalta estävä toiminta on poliisin kaikkeen toimintaan sisältyvä toimintatapa. Ennalta estävää toimintaa tehdään poliisiorganisaation jokaisella tasolla huomioiden ihmisten yhdenvertaisuus ja alueellinen yhdenvertaisuus. Ennalta estävä toiminta on järjestetty ja organisoitu kiinteäksi osaksi poliisin rakenteellista kokonaisuutta.

(Sisäministeriö 2014, sivu. 4)

Sisäministeriön julkaisema poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018 selventää, että poliisin ennalta estävä toiminta muodostuu kahdesta kokonaisuudesta. Ensimmäinen on ennalta estävästi suoritettu jokapäiväinen poliisin toiminta ja toinen erityistoiminta, jossa poliisi toteuttaa toimenpiteitä ensisijaisena tavoitteena ennalta estävä turvallisuuden parantaminen. Tämä toiminta perustuu tietojohtoisuuteen, jossa hyödynnetään poliisin eri toiminnoissa aktiivisesti hankittuja, saatuja, sekä analysoituja tietoja ennalta estävyyden saavuttamiseksi.

2.2 Lähipoliisitoiminta

Lähipoliisitoiminnalla tarkoitetaan poliisin tehtävien hoitamista kansanläheisesti. Lähipoliisitoiminnan tavoitteina on tuottaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta, vähentää ja ennalta ehkäistä rikollisuutta ja sen kautta säilyttää myönteistä poliisikuvaa ja pitää poliisiin kohdistuva luottamus korkealla. Lähipoliisitoiminta on yksi ennalta estävän toiminnan toiminta-ajatus, johon liittyy periaatteita ja tavoitteita, joiden toteutustavat vaihtelevat. (Poliisihallitus 2010, 3.)

Lähipoliisitoiminnalle ominaisia piirteitä ovat laadukkuus ja kansalaisläheisyys. Kansalaisläheisyydellä tarkoitetaan kansalaisten arjessa näkymisen lisäksi sitä, että poliisi

koettaisiin tavallisena ihmisenä ainoastaan järjestystä ylläpitävän auktoriteetin sijaan. Lähipoliisitoiminnan tavoite on tuottaa turvallisuuden tunnetta kansalaisille, sekä ennalta estää rikollisuutta ja järjestyshäiriöitä. Lähipoliisi toimintaa on esimerkiksi koulupoliisitoiminta. (Poliisihallituksen julkaisusarja 2010, 3.)

Preventiivisen lähipoliisitoiminnan tärkeitä kohderyhmiä ovat etenkin lapset ja nuoret, mutta myös muut eritavoin hädänalaisessa asemassa olevat ryhmät, kuten vanhukset, vammaiset ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjät. (Kiehelä ym. 1999, 12). Sisäministeriö julkaisi vuonna 2016 poliisibarometrin, jonka mukaan kansalaiset kokivat aiempien vuosien tapaan poliisin tärkeimmäksi viranomaiseksi rikostorjunnan ja lähiyhteisön turvallisuuden parantamisessa. Poliisibarometriin vastanneista 98% piti poliisin roolia tässä suhteessa melko tai erittäin tärkeänä. (Sisäministeriö 2016, 7.)

2.3 Koulupoliisitoiminta

Koulupoliiseiksi kutsutaan poliisimiehiä, jotka toteuttavat lähipoliisitoimintaa kiertämällä kouluissa ja päiväkodeissa tekemässä valistustyötä. Koulupoliisien avulla saadaan luotua vuorovaikutusta poliisin ja koululaisten sekä päiväkotikäisten lasten välille. Poliisin vierailut päiväkodeissa ja kouluissa ovat valistuksen lisäksi hienoja kokemuksia lapsille. Poliisin ja kansalaisten välisen vuorovaikutuksen seurauksena saadaan vähennettyä pelon tunnetta ja järjestyshäiriöitä entisestään. (Puttonen & Vahala, 7-8.)

Koulupoliisitoiminta pitää sisällään sekä koulu- että päiväkotivierailut. Poliisin kouluvierailujen on esimerkiksi katsottu edistävän kouluissa vallitsevaa turvallisuuden tunnetta. Poliisin ja koulujen välisellä yhteistyöllä on pitkät perinteet ja monen koulun opetussuunnitelmaankin kuuluu yhteistyö poliisin kanssa. Poliisin kouluvierailuiden aiheina ovat olleet laillisuuskasvatus, liikennekasvatus ja päihteet. Koulupoliisitoiminta on ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla pyritään edesauttamaan lasten ja nuorten kasvua osaksi yhteiskuntaa, sekä lisätään vanhempien tietoisuutta. (Leivo & Pulliainen 2017, 20 – 21.)

Yhteistyö poliisin kanssa on mainittu siis monen koulun opetussuunnitelmassa. Tätä asiaa päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelmien osalta selvitettiin osana tutkimushaastatteluja, joiden tulokset raportoidaan luvussa 4.1.

Valtion talousarvioesitys 2018 alkaa poliisitoimen osalta seuraavasti: ” Selvitysosa: Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, ennalta

estää, paljastaa ja selvittää rikoksia, sekä saattaa ne syyteharkintaan.” Ennalta estävä toiminta on poliisin tehtävien keskiössä kuten edellä olevastakin käy ilmi.

Poliisitoiminnalle määritellään vuosittain budjetti. Tämä budjetti on luettavissa valtiovarainministeriön sivuilta. Valtion talousarvioesityksessä on määritelty poliisitoimen talousarvioesitys, mutta siinä ei suoraan osoiteta rahaa tiettyihin yksittäisiin toimintoihin, kuten koulupoliisitoimintaan. Poliisilaitoksille osoitetaan erillisiin toimiin tietty määrä rahaa, josta jokainen käyttää laitoskohtaisesti harkinnanvaraisen määrän koulupoliisitoimintaan. Kokonaisuudessa poliisitoiminnalle on myönnetty nettomäärärahaa 711 182 000 euroa.

Koulupoliisitoiminnalle on kuitenkin esitetty vuodelle 2018 talousarvioesityksen valtiovarainvaliokunnan tekemissä muutoksissa lisärahoitusta. Tässä muutoksessa poliisilaitosten koulupoliisitoiminnan turvaamiseen ja edistämiseen on budjetoitu 220 000 euroa. Tämä on siis kaikkien poliisilaitosten yhteinen budjetti. VaVM 22/2017 vp. Kyseessä on niin sanottu korvamerkitty raha, jonka käytöstä poliisilaitokset joutuvat myös raportoimaan ministeriölle.

2.4 Muisti ja sen kehittyminen

Tässä kappaleessa perehdytään siihen, minkälainen on lapsen muisti varhaiskasvatusiässä ja mitkä ovat sen rakenteelliset ominaisuudet. Kuinka muistiin muodostuu jälkiä, mitkä muistijäljet ovat kestäviä ja mitkä eivät, sekä minkä ikäisenä muistin eri osa-alueet kehittyvät. Tarkoituksena on kasvattaa ymmärrystä ihmisen muistiin psykologian kautta. Tämän on tarkoitus tukea opinnäytetyön agendaan osoittaa, että jo varhaiskasvatusikäiseen voi luoda pysyviä muistijälkiä.

Aivoissa ei ole olemassa erillistä muistisäiliötä, vaan muisti tarkoittaa aivojen kykyä prosessoida aikaisemmin koettuja asioita tulevien toimintojen ohjaamiseen. Muisti on tiedonkäsittelyn yksi keskeisimmistä tekijöistä. Luokiteltaessa muistia ajallisesti, jaetaan se käsitteinä pitkäkestoiseen eli säiliömuistiin, ja lyhytkestoiseen muistiin. Edellä mainittujen lisäksi muisti voidaan luokitella myös tietoisuuden mukaan eksplisiiviseen eli tietoiseen ja implisiittiseen eli tiedostamattomaan muistiin. (Hietanen 2005, 34; Mäntymaa & Puura 2011, 23.)

Implisiittinen muisti toimii jo lapsen syntymästä lähtien ja sinne tallentuu asioita tunteista, havainnoista ja oman kehon kokemuksista, mutta näitä materiaaleja ei voi ihminen tietoisesti

muistaa. Näin ollen siihen ei liity kokemuksia asioiden muistumisesta mieleen. (Mäntymaa & Puura 2011, 23.)

Eksplisiittinen muisti alkaa puolestaan kehittyä lapsen ensimmäisen ja toisen ikävuoden välillä. Eksplisiittinen muisti on sanoitettavissa ja sen käyttöön liittyy tunne siitä, että pystyy muistamaan jotakin. Toisen ikävuoden jälkeen lapsen eksplisiittinen muisti kehittyi sisältämään autobiografisen muistin. Tämän jälkeen lapsi omaa taidon liittää muistoihin aika ja ajan lisäksi itsensä. Tästä pikkuhiljaa lapselle alkaa kehittyä omaelämäkerrallinen muisti, jonka avulla hän kykenee muodostamaan muistikuvia menneestä elämästä ja voi liittää ne aikaan ja paikkaan. Edellä mainitun onnistuminen vaatii aivopuoliskojen yhteistyötä. (Mäkelä 2002, 37- 38; Mäntymaa & Puura 2011, 23.)

Uusien muistijärjestelmien syntyyn johtaa aivojen kypsyminen. Niin kutsuttu omaelämäkerrallinen muisti perustuu aivojen eri puolien yhteistoimintaan. Tällainen yhteistoiminta kehittyy lapsella noin kolmeen ikävuoteen mennessä. Juurikin tämän yhteistoiminnan kehittymättömyyden vuoksi ihmisillä ei juurikaan ole muistikuvia varhaisemmista ikävuosistaan. (Mannerheimin lastensuojeluliitto)

Tapahtumat, jotka ovat tapahtuneet ennen ihmisen kolmatta elinvuotta, eivät yleensä ole muistettavissa. Tämän katsotaan johtuvan siitä, että ennen kolmatta ikävuotta tulleet varhaiset muistikuvat ovat tallentuneet fyysisen toiminnan ja havaintojen avulla sen sijaan, että ne olisivat tallentuneet kielen ja käsitteiden avulla. Muistikuvia tallentuu kielen ja käsitteiden kautta kielitaidon kehittymisen myötä. (Mäkelä 2002, 37- 38; Mäntymaa & Puura 2011, 23.)

Neljävuotias lapsi voi muistaa jo useamman kuukauden tai jopa vuosien takaisia tapahtumia ja häntä voi kiinnostaa menneisyydessä tapahtuneet asiat. Neljävuotiaalle lapselle ajankäsitteet eivät ole täysin selviä, mutta hän kuitenkin pystyy hahmottamaan esimerkiksi päivän eri vaiheet aamusta yöhön ja näin ajan vaihtuvuuden. Lisäksi lapsen ymmärrys erilaisista ajankäsitteistä alkaa hahmottua ja hän alkaa itse käyttää aikaa kuvaavia käsitteitä, kuten aikaisin tai myöhään. (Mannerheimin lastensuojeluliitto)

Kuuden vuoden iässä lapsen ajattelussa tapahtuu laadullinen muutos, sillä nyt lapsen on helpompi yhdistellä asioita, sekä ymmärtää syy-seuraussuhteita. Tämä puolestaan luo pohjaa ymmärtää paremmin erilaisia sosiaalisia tilanteita ja luo ymmärrystä siihen, miten sosiaaliset suhteet toimivat. Lisäksi lapselle voi tulla kokemus siitä, että aika kuluu nopeasti ja

esimerkiksi kesäloma ja viikonloppu voivat tuntua lyhyemmiltä kuin pienenä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto)

2.4.1 Työmuisti ja pitkäkestoinen muisti

Muistin toimintoja ovat muistiin painaminen, muistissa pitäminen ja muistista palauttaminen. Muistiin painamisen ensimmäinen vaihe tapahtuu lyhytkestoisessa muistissa. Siellä lapsen sensorinen muisti toimii hänen tehdessä havaintoja aisteillaan ja siirtäessään näin työmuistiin väliaikaisesti tallennettavaksi ja aktiivisesti käsiteltäväksi. Työmuistissa käsitelty tieto siirtyy pitkäkestoiseen muistiin aiempien tietojen, kokemusten ja taitojen joukkoon. Pitkäkestoisesta muistista tieto voidaan palauttaa mieleen joko tunnistamalla tai aktiivisesti palauttamalla. Palauttamisella tarkoitetaan sitä, kun lapsi tunnistaa nähneensä jonkin havaintokohteen aiemmin. Tällainen palauttaminen onnistuu yleensä lapselta paremmin kuin aktiivista palauttamista vaativat. (Hietanen ym. 2005, 30 - 31; Nurmi ym. 2006, 50.)

Pitkäkestoisen muistin kapasiteettia pidetään usein rajattomana. Tämä mahdollistaa sen, että kyky oppia uusia tietoja ja taitoja, sekä tallentaa uusia kokemuksia muistiin säilyy läpi koko elämän. Pitkäkestoisen muistin alalajeja ovat proseduraalinen ja deklaratiiivinen muisti. Deklaratiivisella muistilla tarkoitetaan tietoista muistia, joka jaetaan semanttiseen ja episodiseen muistiin. Semanttinen muisti tallentaa tietoa. Semanttinen muisti pitää sisällään käsitteisiin, käsitteiden suhteisiin ja ominaisuuksiin liittyvät tiedot. Episodinen muisti sisältää tiettyyn aikaan ja paikkaan sidoksissa olevat henkilökohtaiset kokemukset, eli muistot. Tällaisia lapsille kertyy koko ajan lisää. Episodinen muisti tallentaa siis lapsen siihenastisen omaelämäkerran kokemuksineen ja tapahtumineen. Semanttisen ja episodisen muistin voi sanoittaa, toisin kuin pitkäkestoisen muistin kolmatta osaa, eli proseduraalista muistia (taitomuisti). Tähän muistin tallentuvat toimintasarjat, joita ovat esimerkiksi käveleminen, vaatteiden päälle pukeminen ja polkupyörällä ajaminen. Lapsena opittu proseduraalinen muisti säilyy koko elämän. (Hietanen ym. 2005, 41 - 43; Nurmi ym. 50 - 51.)

On kuitenkin muistettava, että lapset ovat yksilöitä ja esiopetusikäisten lasten kehitystä kuvaa enemmän eriaikaisuus ja ennalta arvaamattomuus, kuin samanaikaisuus ja ennalta arvattavuus. (Brotherus 2004, 5-6.)

2.5 Varhaiskasvatuksesta

Tässä osiossa esitellään varhaiskasvatusta Vantaan kaupungin vuoden 2017 varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Lähteeksi tämä on valikoitunut siksi, että haastattelimme osana opinnäytetyötämme Vantaan päiväkotien johtajia ja siksi tuntui luonnolliselta ottaa tarkasteltavaksi juuri Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Haastatteluissa oli myös Turun päiväkotien johtajia, mutta valitsimme varhaiskasvatussuunnitelman selkeän rakenteellisen muodon vuoksi Vantaan Turun sijaan. Asiasisällöltään Vantaan ja Turun varhaiskasvatussuunnitelmat olivat kuitenkin hyvin samanlaisia.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset kehittyvät, kasvavat ja oppivat vuorovaikutuksessa lähiympäristön ja muiden ihmisten kanssa. Lisäksi oppimiskäsitys pohjautuu ajatukseen, että lapsi on aktiivinen toimija. Oppiminen on lapsella kokonaisvaltaista ja siinä yhdistyvät tiedot, taidot, tunteet, toiminta, keholliset kokemukset, aistihavainnot ja ajattelu. Oppimista tapahtuu esimerkiksi lapsen havainnoidessa ja tarkkaillessa ympäristöään, jäljitellen muiden toimintaa, leikkimällä, liikkumalla, tutkien ja erilaisia työtehtäviä tehden. Myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät lasten oppimista. (Varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 18)

Leikki on varhaiskasvatukselle lapselle oppimisen kannalta merkityksellistä. Leikki motivoi lasta, tuottaa iloa ja opettaa monia taitoja, sekä auttaa omaksumaan uutta tietoa. Leikin itseisarvo ja sen pedagoginen merkitys tulee ymmärtää varhaiskasvatuksessa osana lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja hyvinvointia. Lasten ajattelu ja oppiminen kehittyvät merkityksellisten ja monipuolistenkokemusten avulla. Tulee tehdä tilaa lapsen omalle oivaltamiselle, oppimisen ilolle, sekä ihmettelylle. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa ympäristön ja muiden ihmisten kanssa, muodostaen perustan muun osaamisen kehittämiseksi ja elinikäiselle oppimiselle. (Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, s. 21)

2.5.1 Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatustilain (9 ja 11 e §) mukaan kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava monialaisessa yhteistyössä ja luotava tarvittavat yhteistyörakenteet. Tämä on mainittu myös Vantaan kaupungin vuoden 2017 varhaiskasvatussuunnitelmassa. Sen

mukaan yhteistyötä tehdään neuvolan ammattilaisten, lastensuojelun sekä muiden terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen toimijoiden kanssa. Kuitenkin on lisätty, että varhaiskasvatuksen yhteistyötahoilla tarkoitetaan kaikkia sellaisia alueellisia toimijoita, joiden kanssa varhaiskasvatuksen on luontevaa tehdä yhteistyötä. Erikseen on vielä mainittu, että muihin varhaiskasvatuksen yhteistyötahoihin kuuluu esimerkiksi järjestöt, seurakunnat, poliisi, sekä ravitsemus- ja siivouspalvelut. Yhteistyö eri alojen ammattilaisten kesken on lasten hyvinvoinnin tukemisessa tärkeää. (Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, s. 37-38)

2.6 Asiantuntijakuuleminen

Asiantuntijakuuleminen on valikoitunut opinnäytetyöhömmö tukemaan tutkimuksen tietoperustaa ja luotettavuutta kasvatustieteiden puolelta kirjallisten lähteiden rinnalla.

Asiantuntijakuulemiseen on valikoitunut kasvatustieteiden maisteri, jolla on seitsemäntoista vuoden kokemus varhaiskasvatusalan piiristä ja nykyään hän toimii yksityisiä varhaiskasvatuksen palveluja tuottavan yrityksen varhaiskasvatusjohtajana. Vankka kokemus lasten varhaiskasvatuksesta ja pedagogisten menetelmien sovittamisesta eri ikäryhmille päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelmiin luo vahvaa tietopohjaa lausuntojen taakse. Kasvatustieteiden maisterin opinnot on suoritettu Helsingin yliopistossa.

Haastatteluista saamien tulosten syventämisen kannalta koimme relevanteimmaksi kysyä asiantuntijakuulemisessa tarkentavampia kysymyksiä koskien juuri poliisin mahdollisuuksista painua varhaiskasvatusikäisten lasten mieliin pitkäkestoiseksi muistijäljeksi. Asiantuntija kuuleminen on tehty niin, että kysymykset on lähetetty sähköpostitse ja hän on saanut antaa vastauksensa kirjallisessa muodossa. Kysyimme asiantuntijalta seuraavat kysymykset:

1. Kuinka paljon lapsen pitkäkestoiseen muistiin jää muistoja varhaiskasvatusiältä?
2. Minkälaiset tapahtumat ovat potentiaalisimpia jättämään muiston varhaiskasvatusiältä lapsen pitkäkestoiseen muistiin?
3. Kun poliisi menee päiväkotivierailulle tarkoituksenaan saada aikaan lapselle muistijälki poliisista pitkäkestoiseen muistiin, mikä on kohtaamisessa tärkeintä?

Asiantuntijastamme käytämme lyhennettä A1.

A1: Kasvatustieteen maisteri, varhaiskasvatusjohtaja, kokemus alalta noin 17 vuotta.

Asiantuntijakuulemisen vastaukset:

1. Kuinka paljon lapsen pitkäkestoiseen muistiin jää muistoja varhaiskasvatusiältä?

Asiantuntijan mukaan alle kolmivuotiaan aivot ovat vielä niin kypsyttömät ja keskeneräiset, ettei muistijälkiä juurikaan synny, eikä tuolta iältä muistoja pystytä palauttamaan mieleen myöhemmin. Asiantuntijan mukaan noin neljä - viisivuotiaalla asioita säilyy jo mielessä ja nämä muistot ovat sieltä myöhemmin palautettavissa.

A1: ” Noin 4-5 vuotiaalla aivojen kehitys on jo riittävän pitkällä muistijälkien muodostumiseen, asioiden mielessä säilymiseen ja myöhemmin mieleen palauttamiseen. 5-6 vuotiaan lapsen muisti on jo pitkälle kehittynyt. Hän pystyy muistamaan asioita vuosienkin takaa.”

2. Minkälaiset tapahtumat ovat potentiaalisimpia jättämään muiston varhaiskasvatusiältä lapsen pitkäkestoiseen muistiin?

Asiantuntijan mukaan lapsen mieleen jää parhaiten nykyisen konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan asioita parhaiten tilanteista, joissa lapsi on itse saanut olla aktiivisena osana toiminnassa. Lapsi oppii parhaiten, kun saa itse tehdä, kokeilla jotain uutta, ihmetellä ja hyödyntää aiempia kokemuksiaan uudessa asiassa.

A1: ” Myönteisellä vuorovaikutuksella ja tunnekokemuksella on myös iso merkitys oppimisessa ja muistamisessa.”

3. Kun poliisi menee päiväkotivierailulle tarkoituksenaan saada aikaan lapselle muistijälki poliisista pitkäkestoiseen muistiin, mikä on kohtaamisessa tärkeintä?

Asiantuntija kertoi poliisin vierailun olevan jo itsessään potentiaalinen asia jättämään pitkäkestoisen muistijäljen, koska se on lapsista jännittävää. Hän halusi mainita myös laadukkaasta vuorovaikutuksesta, joka muokkautuu sen mukaan, millainen lapsi on kyseessä.

A1: ” Sensitiivinen lähestyminen ja laadukas vuorovaikutus lasten kanssa on oleellista. Siinä missä joku lapsista tulee iloisesti juttelemaan virkapukuiselle poliisille, joku toinen voi olla jopa peloissaan.”

Poliisin olisi asiantuntijan mukaan hyvä tiedostaa, että varhaiskasvatuksen keskeinen toimintatapa on leikki. Kun lapsi kokee jonkin asian mielekkääksi, se on todennäköisesti silloin mielekkäämpi palauttaa myös myöhemminkin mieleen. Lisäksi toistoilla on lapsen muistamisen kannalta merkitystä asiantuntijan mukaan.

A1: ”Leikin kautta lapset jäsentävät maailmaansa, käsittelevät tunteitansa, opettelevat sääntöjä, sosiaalisia taitoja ja uusia asioita. ”

”Toistot auttavat muistamaan, joten mitä enemmän poliisin vierailuja on mahdollista järjestää, sitä todennäköisemmin ne jäävät lasten mieleen. Tehokkainta on suunnitella vierailuille jatkumo esimerkiksi niin, että lapsille annetaan jotain ”poliisitehtäviä”, joihin palataan taas seuraavalla vierailulla tms.”

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Halusimme selvittää voiko varhaiskasvatukseen, tarkemmin 3-6 -vuotiaalle lapselle jäädä pitkäkestoinen muistijälki poliisin päiväkotivierailusta. Tutkimusongelmaan haimme vastausta otantaan perustuvalla haastattelututkimuksella, jossa esitimme kuudelle päiväkodinjohtajalle kysymyksiä tutkimusongelman ympäriltä. Lisäksi haimme tutkimusongelmaan vastausta asiantuntijakuulemisella.

3.1 Tutkimusmenetelmän esittely

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan tutkimustapaa, joka sisältää useita suuntauksia, tiedonhankinta- ja analyysimenetelmiä, sekä tapoja tutkia aineistoja. Yhtä oikeaa tapaa tehdä laadullista tutkimusta ei ole. Tutkimuksen toteuttaminen määräytyy pitkälti tutkijan valitseman reitin mukaisesti. Kvalitatiivinen tutkimustapa on hyvä, sillä se tarjoaa monenlaisia tapoja lähestyä tutkimusongelmaa. Laadullisella tutkimuksella pyritään ymmärtämään tai lisäämään ymmärrystä koskien käsiteltävää ilmiötä, sen ominaisuuksia ja merkitystä kokonaisvaltaisesti. (KvaliMOTV 2017a; Koppa 2017.)

Laadullisella tutkimusteorialla tarkoitetaan tutkimusta, jolla tutkitaan ilmiöitä ja käsityksiä, joten tämä tutkimustapa sopi opinnäytetyöhömmö loistavasti. Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmäksi valitsimme puolistrukturoidun asiantuntijahaastattelun. Kaikille haastateltaville esitetään strukturoidut samat kysymykset, samassa järjestyksessä. Puolistrukturoidussa asiantuntijahaastattelussa ei anneta suuria vapauksia haastattelutilanteessa, sillä kysymykset ovat valmiina. Menetelmä kuitenkin antaa mahdollisuuden joustavuuteen avoimien vastausten osalta. (KvaliMOTV 2017b).

Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohta on tutkia todellisia tilanteita. Luonteeltaan se on kokonaisvaltaista tiedon keräämistä, jossa suositaan ihmisiä tiedonkeruulähteinä. Aineisto kerätään luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa. Laadullisessa tutkimuksessa tutkittavien vastausten mukaan määräytyy se mikä on tärkeää. Tarvittaessa laadullisessa tutkimuksessa suunnitelmia voidaan muuttaa tilanteen mukaan ja näin ollen tutkimusmenetelmä on joustava. (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara 2007, 160.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavat kertovat tutkittavaan ilmiöön liittyviä kokemuksia esimerkiksi haastattelun avulla. Juuri siksi kvalitatiivinen tutkimus soveltuu hyvin aiheisiin, joita on tutkittu vähän ja joissa tutkitaan ihmisten kokemuksia. (Åstedt-Kurki & Nieminen 1997, 152, 156.) Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä saadaan rikkaita, pehmeitä, syvällisiä ja ilmiöitä aidosti kuvaavia tuloksia, koska siinä ei painoteta tutkimustulosten toistettavuutta samalla tavalla kuin määrällisessä tutkimuksessa. (Janhonen, Nikkanen 2003, 8.).

Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä valikoitui tämän opinnäytetyön menetelmäksi luonnollisesti, sillä se vastasi hyvin tutkimukselle asetettuja tavoitteita. Laadullinen tutkimus on hyvä valinta silloin, kun tutkimuksen luonne on ymmärtävä. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2007, 201). Aristoteelinen traditio on yleinen taustafilosofia ymmärtävälle tieteen metodille, jolla pyritään perehtymään tutkimuksen kohderyhmän tunteisiin, motiiveihin, ajatuksiin, sekä henkisiin ilmapiireihin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 28). Tarkoituksena oli saada varhaiskasvatusalan ammattilaisten äänet kuulumaan jättämällä vastauksille vapaa tapa rakentua sen sijaan, että vastausvaihtoehdot olisivat esimerkiksi strukturoitu valmiiksi. Kuitenkin puolistrukturoiminen, joka tämän opinnäytetyön kannalta tarkoitti kysymysten pysyvyyttä ja ennalta suunnittelua varmisti, että haastattelu pysyy tutkinnan kohteena olevan teeman rajoissa.

3.2 Haastattelujen kulku

Asiantuntijahaastatteluihin valikoitui kuusi ensimmäisenä sähköpostiimme vastannutta päiväkodinjohtajaa, joita kolme Vantaalta ja kolme Turusta. Haastattelujen paikkakunniksi valittiin Turku ja Vantaa puhtaasti siksi, että ne ovat alueellisesti sopivan kaukana toisistaan ja näin voidaan mahdollisesti ajatella tuloksia monistettavan yhtä aluetta pidemmälle. Haastateltavat ovat kaikki päiväkodinjohtajia, jotta tulosten vertailtavuus ja tasavertaisuus olisi vakaalla pohjalla. Lisäksi päiväkodin johtajat tekevät työssään laaja-alaisesti erilaisia työtehtäviä lasten parissa ja suunnittelevat, sekä johtavat päiväkodin pedagogista toimintaa. Voitaisiin siis olettaa, että jalkauduttaessa varhaiskasvattajien pariin heidän työpaikoilleen, olisi yksikön pedagogisesti kattavin tieto juuri päiväkodin johtajalla.

Haastattelu koostui kymmenestä kysymyksestä. Haastateltavilta on kysytty suostumus osallistua Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyötä varten tehtävään haastatteluun ja

sovittu sitten yhteinen sopiva aika haastattelun toteuttamiselle. Haastattelut on tehty paikan päällä kussakin päiväkodissa, jossa päiväkodinjohtaja työskentelee. Haastattelutilanteessa opinnäytetyön tekijöistä toinen on toiminut haastattelijan asemassa ja toinen litteroinut haastattelun, jotta sen oikeellisuus voidaan taata.

Haastateltavilta kysyttiin seuraavat kymmenen kysymystä:

1. Koetko varhaiskasvatusalan ammattilaisena, että 3-6 -vuotiaalle lapselle voi jäädä pitkäkestoisia muistijälkiä?
2. Jos mietit varhaisimpia lapsuusmuistojasi, minkä ikäinen olet ollut muistojen syntymisen aikaan?
3. Milloin lapselle alkaa kehittyä ensimmäisiä pitkäkestoisia muistijälkiä?
4. Milloin viimeksi poliisi on vierailut päiväkodissanne?
5. Minkälainen kokemus olisi potentiaalinen jättämään varhaiskasvatusajalta pitkäkestoisen muistijäljen?
6. Ovatko poliisin päiväkotivierailut mielestäsi tärkeitä? Jos vastaus on "kyllä", niin miksi?
7. Kuuluuko päiväkotianne koskevaan varhaiskasvatussuunnitelmaan poliisin vierailut?
8. Mitä poliisin päiväkotivierailu sinun näkökulmastasi päiväkodinjohtajana tarjoaa 3-6-vuotiaille?
9. Onko mielestäsi eroa kohtaako poliisi lapsen jo varhaiskasvatusiässä, vai vasta peruskouluikäisenä? Jos, niin mitä?
10. Kun poliisi vierailee päiväkodissa ja haluaa jättää positiivisen kuvan lapsen mieleen, mikä on mielestäsi kohtaamisessa tärkeintä?

Kysymysten tavoitteena on varmistaa, että tutkimusongelmaan saadaan vastaus monelta eri kantilta kysyttynä, joka on omiaan lisäämään vastausten luotettavuutta. Lisäksi organisaatiossamme on haluttu tietää, kuinka tärkeästi poliisin vierailu päiväkodeissa koetaan.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

4.1 Tulosten koonti

Tutkimusta varten haastateltiin kuutta varhaiskasvatusalan ammattilaista. Haastateltavat olivat kaikki päiväkodinjohtajia. Haastattelujen tuloksia avatessamme pyrimme säilyttämään haastateltavien anonymiteetin, joten käytämme seuraavanlaisia lyhenteitä lainatessamme haastateltavien vastauksia:

H1= Haastateltava 1, Päiväkodinjohtaja Vantaa

H2= Haastateltava 2, Päiväkodinjohtaja Vantaa

H3= Haastateltava 3, Päiväkodinjohtaja Vantaa

H4= Haastateltava 4, Päiväkodinjohtaja Turku

H5= Haastateltava 5, Päiväkodinjohtaja Turku

H6= Haastateltava 6, Päiväkodinjohtaja Turku

Kysymysten vastaukset puretaan kahden tai useamman kysymyksen kokonaisuuksina vaihdellen kysymysten teemojen mukaisesti. Aloitamme purkamalla kronologisesti vastaukset haastattelun kysymyksiin, jotka on numeroitu yhdestä kolmeen, tämän jälkeen kronologinen järjestys vastausten purussa muuttuu hieman, mutta tämän tarkoituksena on vaan sitoa asiakokonaisuuksia selkeämmiksi. Avaamme kysymyksen ensin sanallisesti ja välittömästi tämän jälkeen myös kaaviomuodossa. Sanallinen tulosten avaaminen antaa mahdollisuuden tulkita vastauksia toisella tavalla.

Koska haastattelumenetelmämme on puolistrukturoitu, ei avoimia vastauksia saa täysin tyydyttävästi avattua ainoastaan prosentteina ja diagrammeina. Kuitenkin koimme tarpeelliseksi ottaa käyttöön myös tilastollisen esittelytavan sanallisen avaamisen rinnalle, jotta vastauksissa ei jää epäselvyydelle sijaa. Ainoastaan kysymykset viisi, kahdeksan ja kymmenen ovat laadultaan täysin avoimia ja näin ollen niitä ei tulla purkamaan prosentuaalisiin vastauksiin. Näissä kolmessa kysymyksessä kokoamme tulokset ainoastaan sanallisesti.

Kysymykset 1 – 3

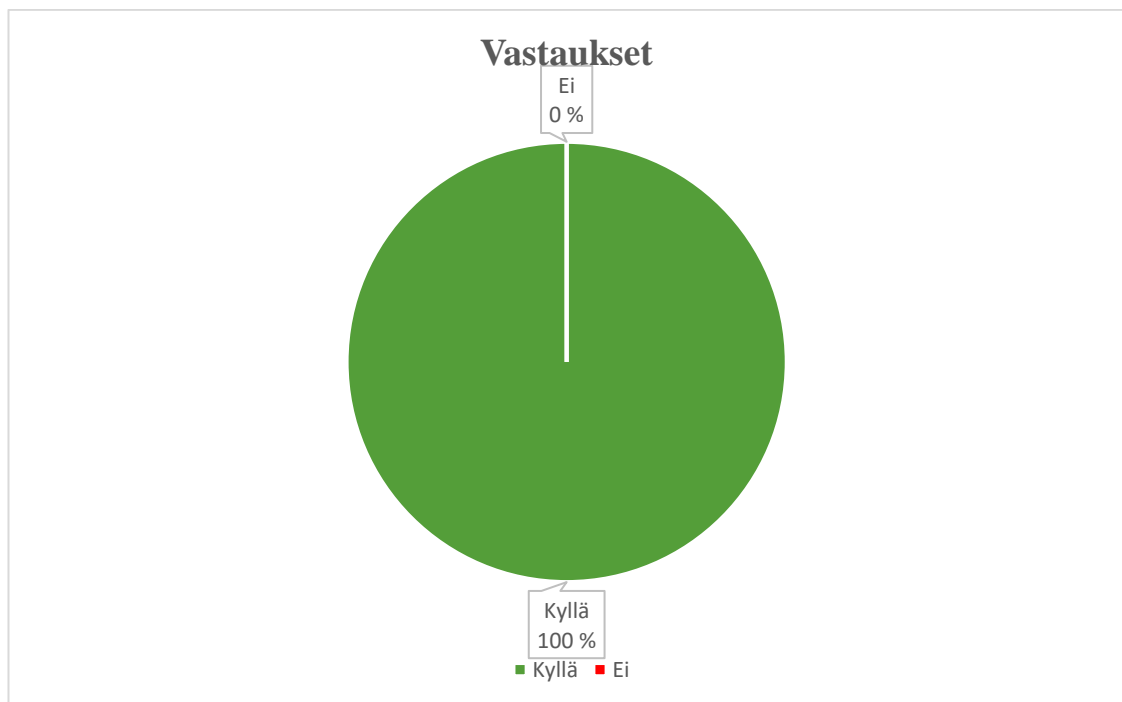
1. Koetko varhaiskasvatusalan ammattilaisena, että 3-6 -vuotiaalle lapselle voi jäädä pitkäkestoisia muistijälkiä?

2. Jos mietit varhaisimpia lapsuusmuistojasi, minkä ikäinen olet ollut muistojen syntymisen aikaan?

3. Milloin lapselle alkaa kehittyä ensimmäisiä pitkäkestoisia muistijälkiä?

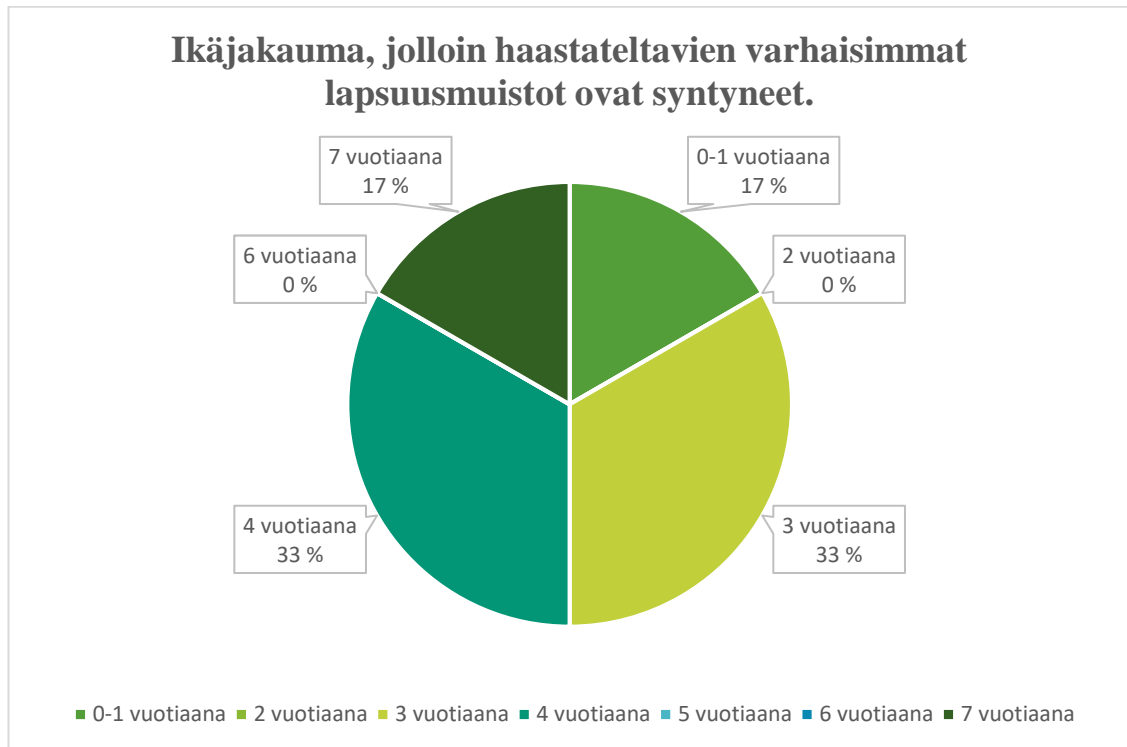
Kaikki haastateltavat olivat yksimielisesti sitä mieltä, että 3-6 -vuotiaalle lapsille voi jäädä pitkäkestoisia muistijälkiä.

1. Koetko varhaiskasvatusalan ammattilaisena, että 3-6 -vuotiaalle lapselle voi jäädä pitkäkestoisia muistijälkiä?



Lisäksi viisi vastannutta kertoi muistavansa nyt aikuisena henkilökohtaisesti muiston tai useamman varhaiskasvatusiältä. Näiden viiden haastateltavan varhaisimmat henkilökohtaiset lapsuusmuistot asettuivat ikävuosien 0-6 välille. Neljän heistä varhaisimmat lapsuusmuistot asettuivat ikävuosille 3-6 ja yhden (H1) jopa alle 1 - ikävuoteen. Haastateltava H4 vastasi muistavansa varmuudella varhaisimman lapsuusmuistonsa 7 – vuoden iältä.

2. Jos mietit varhaisimpia lapsuusmuistojasi, minkä ikäinen olet ollut muistojen syntymisen aikaan?

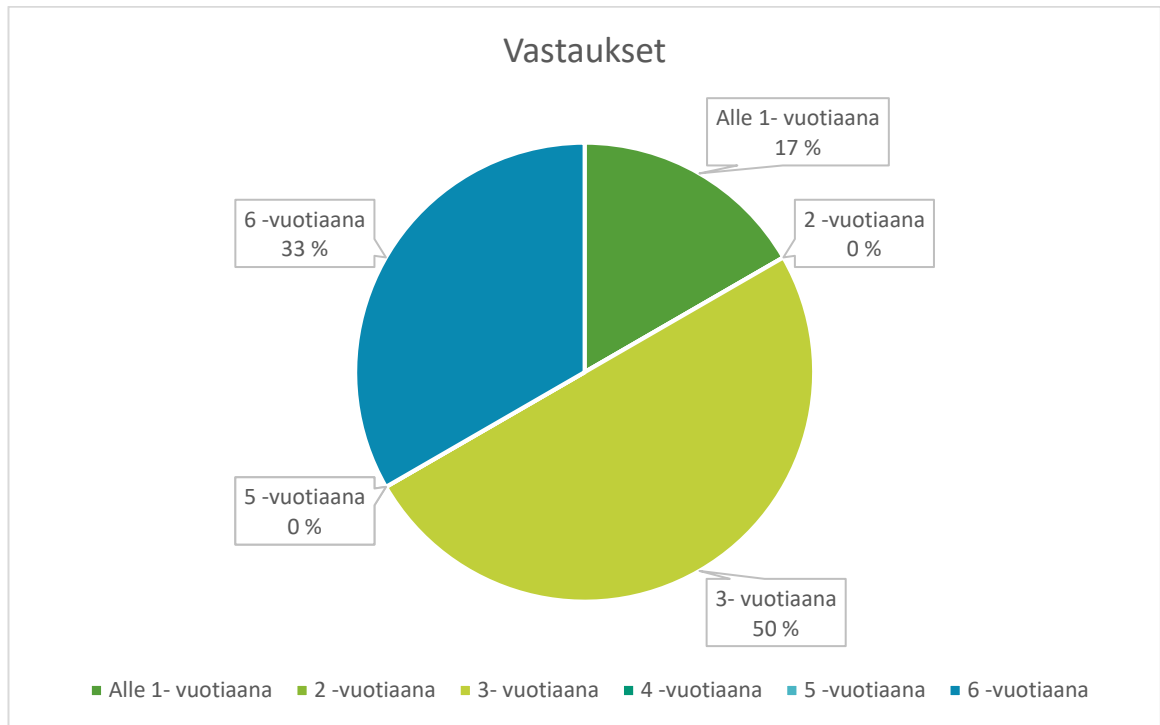


Kysyttäessä haastateltavilta ”milloin lapselle alkaa kehittyä ensimmäisiä pitkäkestoisia muistijälkiä?”, oli vastaukset hyvin samansuuntaisia kaikilla. Yhteinen tekijä kaikissa kuudessa vastauksessa oli, että vastaajat pitivät selvänä pitkäkestoisia muistijälkiä jäävän esikouluikäiselle, eli kuusivuotiaalle lapselle. Kuitenkin yksittäisiä pitkäkestoisia muistijälkiä koettiin syntyvän jo muutaman vuoden iässä. Kysyttäessä milloin lapselle alkaa kehittyä ensimmäisiä pitkäkestoisia muistijälkiä, H6 vastasi seuraavalla tavalla:

H6: *”Kolmen vuoden jälkeen yksittäisiä ja kuusivuotiaana jo selkeästi enemmän.”*

Vastauksissa varhaisimpien pitkäkestoisien muistijälkien kehittymisen osalta hajota oli ikävuosien 3-6 välillä ja ainoastaan H1:n vastaus poikkesi reilusti muista, sillä hän vastasi, ettei osaa sanoa, mutta henkilökohtaisesti hänelle on syntynyt pitkäkestoisia muistijälkiä jo alle 1- vuotiaana.

3. Milloin lapselle alkaa kehittyä ensimmäisiä pitkäkestoisia muistijälkiä?



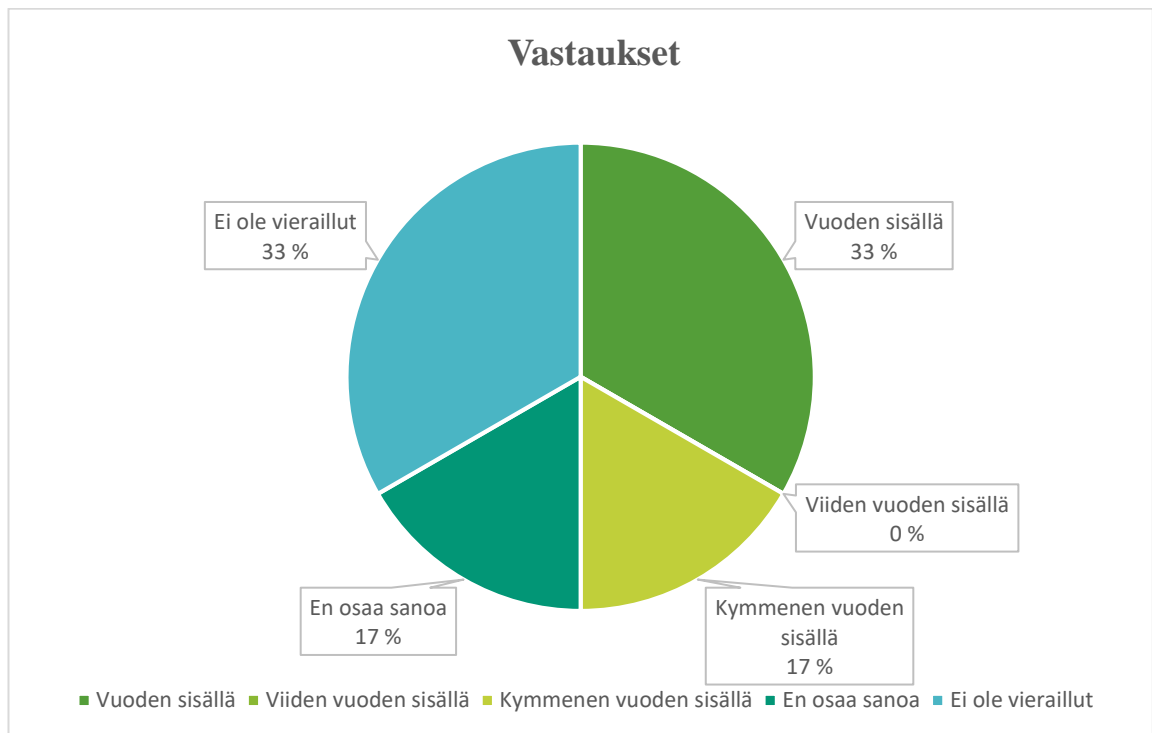
Kysymykset 4, 6 ja 7

4. Milloin viimeksi poliisi on vierailut päiväkodissanne?
6. Ovatko poliisin päiväkotivierailut mielestäsi tärkeitä? Jos vastaus on "kyllä", niin miksi?
7. Kuuluuko päiväkotianne koskevaan varhaiskasvatussuunnitelmaan poliisin vierailut?

Haastateltavilta kysyttiin kysymyksessä neljä, milloin poliisi on vierailut viimeksi heidän päiväkodissaan. Vastajat H1 ja H2 kertoivat poliisin vierailleen päiväkodilla vuoden sisällä. Molempien haastateltavien vastauksista ilmeni, että vierailu on järjestynyt siksi, että jonkun päiväkodin lapsen vanhempi on poliisi ja sitä kautta tullut vierailulle juuri heidän päiväkoteihin. Lopuissa neljässä päiväkodissa tilanne oli toinen. H3 kertoi, ettei poliisi ole vierailut heidän päiväkodillaan ainakaan 1,5 vuoteen eli ajanjaksona jolloin hän on kyseisen päiväkodin johtajana toiminut. Hän lisäsi vielä, ettei poliisi vierailut myöskään edellisessä päiväkodissa jossa hän toimi päiväkodinjohtajana. H4 vastasi, ettei poliisi ole vierailut heidän päiväkodissa ainakaan viimeiseen yhdeksään vuoteen. Lisäksi H5 kertoi, ettei heidän

päiväkodissa ole poliisi montaa kertaa vuosien 1999-2018 välillä käynyt. H6 ei muista, että poliisi olisi heidän päiväkodissa vierailut.

4. Milloin viimeksi poliisi on vierailut päiväkodissanne?



Kuudennessa kysymyksessä haastateltavilta kysyttiin: ”Ovatko poliisin päiväkotivierailut mielestäsi tärkeitä? Jos vastaus on ”kyllä”, niin miksi?”

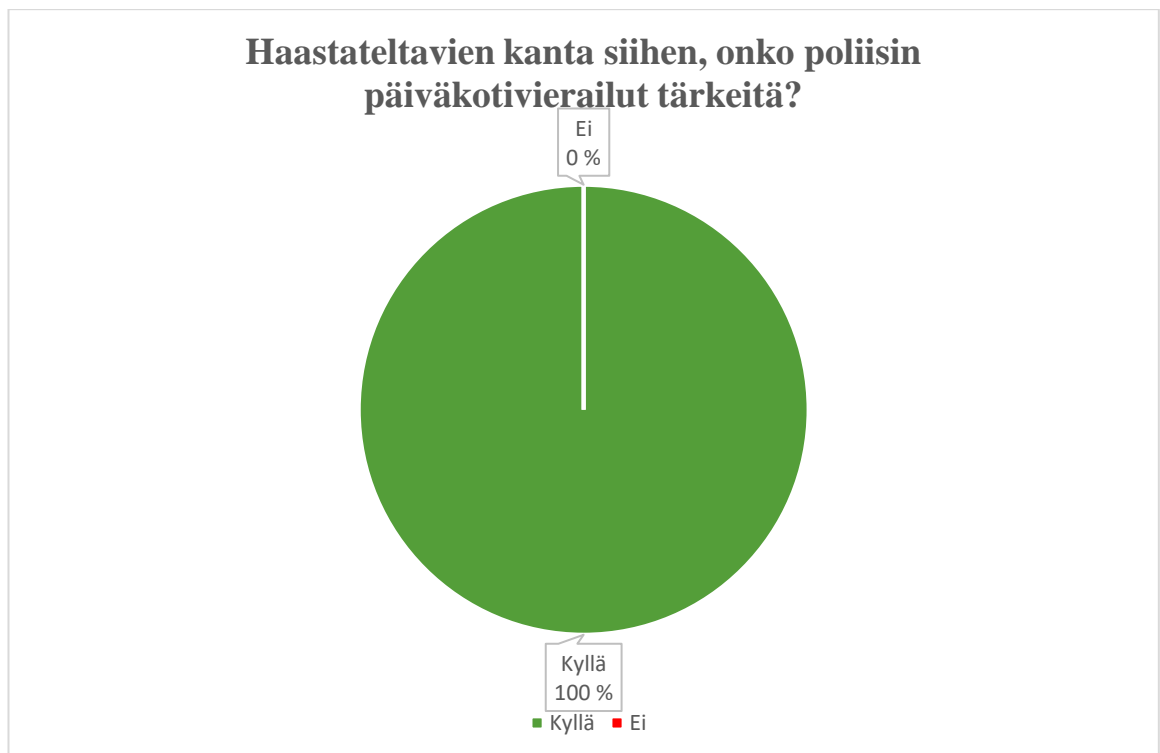
Kaikki kuusi haastateltavaa olivat yksimielisesti sitä mieltä, että poliisin päiväkotivierailut ovat tärkeitä. Tässä kahden haastateltavan vastaukset edellä mainittuun kysymykseen:

H2: ” Kaikkien ammattiryhmien vieraileminen on tärkeää. Poliisin imagokuvan takia poliisin vierailut ovat juurikin tärkeintä. Lapset oppivat tunnistamaan poliisin positiiviseksi.”

H5: ” Kyllä ajattelen, että ovat tärkeitä. Varsinkin vähän isompien kohdalla liikennekasvatus ynnä muu. Lapset poimivat paljon tietoa ja on hyvä sitä heille antaa. Eskari-ikäiset ovat hyvä kohderyhmä. Suhtautuminen poliisiin muodostuu jo päiväkodissa, mikä näkyy esimerkiksi lasten leikeissä.”

Neljä vastaajaa (H1, H2, H3 ja H6) mainitsivat tässä kohtaa syyksi, miksi poliisin päiväkotivierailu on heidän mielestään tärkeää, positiivisen poliisikuvan muodostumisen.

6. Ovatko poliisin päiväkotivierailut mielestäsi tärkeitä?



Seitsemäs kysymys kuului: ”Kuuluuko päiväkotianne koskevaan varhaiskasvatussuunnitelmaan poliisin vierailut?” Kaikki kuusi haastateltavaa vastasivat, ettei kuulu.

Kysymykset 8 ja 9

8. Mitä poliisin päiväkotivierailu sinun näkökulmastasi päiväkodinjohtajana tarjoaa 3-6-vuotiaille?

9. Onko mielestäsi eroa kohtaako poliisi lapsen jo varhaiskasvatusiässä, vai vasta peruskouluikäisenä? Jos, niin mitä?

Kuudesta haastateltavasta viisi otti kysymyksen kahdeksan konkreettisella tasolla ja vastasi kertoen mitä toivoisivat poliisin päiväkotivierailuiden sisältävän. Näiden viiden haastateltavan vastauksista oli poimittavissa esimerkiksi seuraavia asioita:

Turvallisuuskasvatus, poliisiauton näkeminen, liikenneasiat, hyvästä käytöksestä ja kiusaamisesta puhuminen. Lisäksi mainittiin, että poliisilla olisi hyvä olla uniformu päällä.

H3 vastasi kysymykseen seuraavasti:

H3: ”Se voi tukea positiivista suhtautumista virkavaltaan. Vaikkei vaikuttaisi pitkäkestoisesti niin olisi yksi sellainen kokemus lapsille, josta muistijälki voi jäädä. Merkittävä asia.”

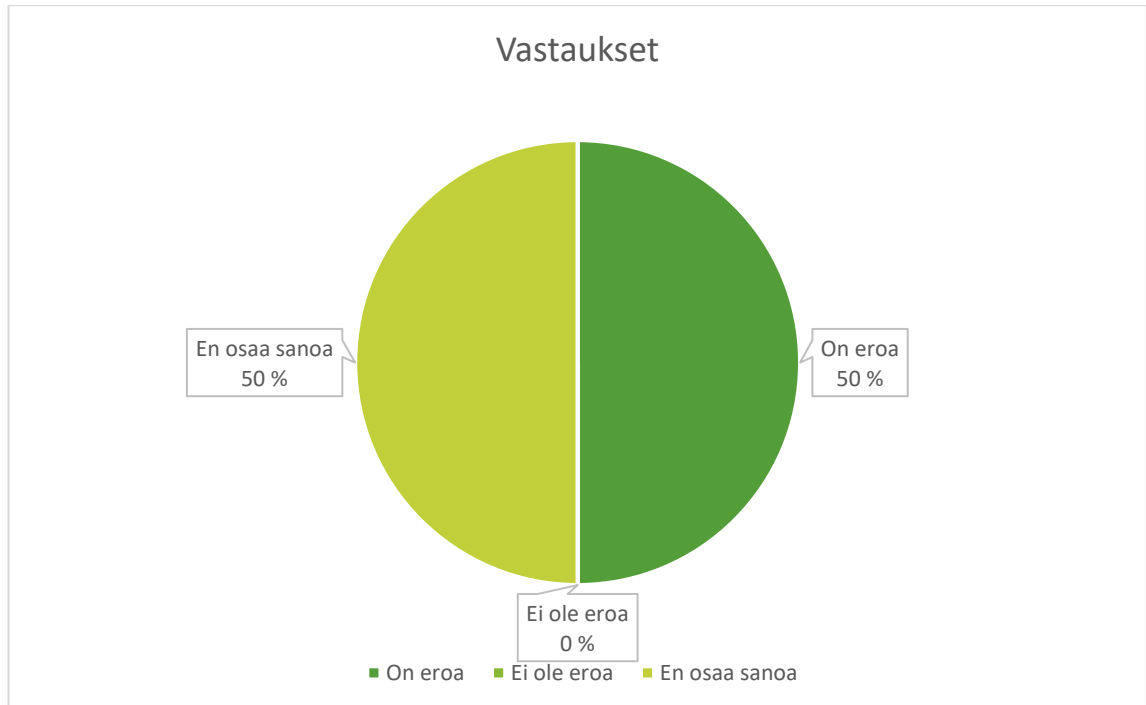
Kysymys yhdeksän: ” Onko mielestäsi eroa kohtaako poliisi lapsen jo varhaiskasvatusiässä, vai vasta peruskouluikäisenä? Jos, niin mitä?” kolme kuudesta ei ottanut kantaa vahvasti kumpaankaan suuntaan, että olisiko sillä merkitystä, että poliisi kohtaa lapsen varhaiskasvatusiässä tai kouluiässä. Puolestaan toinen puoli vastaajista oli sitä mieltä, että jo varhaiskasvatusiässä kohtaaminen voisi olla parempi. Tässä nämä kolme vastausta:

H1: ” Näen positiivisena sen, että poliisi kohtaa lapsen jo alle kouluiässä jos kohtaamiset ovat positiivisia. Ajattelun taso on kehittynyt erilaiseksi kouluikäisellä. Koulussa vierailut ovat luonteeltaan erilaisia, sillä lapset ovat yksin isommassa porukassa. Kouluissa ryhmässä on yksittäisiä opettajia, kun taas meillä kolme kasvattajaa yhdessä ryhmässä ja toimintamalli erilainen. Pienempänä aikuiset ovat lähempänä ja yksilöllinen kohtaaminen onnistuu paremmin. ”

H4: ” Yhtä hyvin voisi olla varhaiskasvatusiässä, jotta jo silloin jäisi positiivinen kokemus poliisista.”

H6: ” On eroa. Varhaiskasvatusikäisenä luodaan pohjaa tuleville tavoille toimia ja käsittää asioita. Mitä varhaisemmassa vaiheessa lapsen kohtaa, sitä varmemmin kerkeää päättää itse millaisessa tilanteessa lapsen kohtaa.”

9. Onko mielestäsi eroa kohtaako poliisi lapsen jo varhaiskasvatasiässä, vai vasta peruskouluikäisenä?



Kysymysten 5 ja 10 purku

Kysymys viisi: ”Minkälainen kokemus olisi potentiaalinen jättämään varhaiskasvatustilalta pitkäkestoisen muistijäljen?”

Kaikki kuusi haastatteluun vastannutta korostivat vastauksissaan, että pitkäkestoisen muistijäljen jättävä kokemus sisältää jonkin ääripään voimakasta tunnetilaa. Kokemuksen tulisi olla todella positiivinen/negatiivinen/pelottava/surullinen tai muuten voimakas normaalista poikkeava tunnekokemus. Alla H6:n vastaus esimerkkinä.

H6: ” Normaalista jollain tapaa poikkeavat. Esimerkiksi tilanteet joihin liittyy suurta tunnetilaa. Surua, vihaa, iloa, jännitystä. Poliisin vierailu voisi hyvinkin olla sellainen kokemus, poikkeava ja jännittävä. ”

Kysymys kymmenen: ” Kun poliisi vierailee päiväkodissa ja haluaa jättää positiivisen kuvan lapsen mieleen, mikä on mielestäsi kohtaamisessa tärkeintä?”

Kaikki kuusi haastateltavaa nostivat saman asian esille tähän kysymykseen vastatessa, mutta kahdella eri tapaa. Haastateltavat H1, H2 ja H3 mainitsivat tärkeäksi vuorovaikutuksen. Haastateltavat H4, H5 ja H6 kertoivat kaikki, että on tärkeää ”asettua lapsen tasolle”. H2, H3 ja H4 mainitsivat vastauksissaan myös, ettei ole hyvä, jos poliisi on ”jäykkä”.

4.2 Tutkimustulosten yhteenveto

Tutkimuksen tuloksista haluamme nostaa esille kuuden haastatellun varhaiskasvatusalan ammattilaisten käsityksen siitä, minkä ikäiselle lapselle kehittyy pitkäkestoisia muistijälkiä ja millainen lapsen ja poliisin kohtaaminen on omiaan jättämään pitkäkestoisen muistijäljen. Nämä kaksi asiaa ovat ydin koko tutkimuksessamme ja haastattelujen kysymykset ovat tavalla tai toisella etsineet vastausta juurikin näihin kysymyksiin. Lisäksi kokoamme käyttämäämme tietopohjaa tulosten koonnissa, jotta näemme nivoutuvatko tietopohja ja kysymyksillä saamamme vastaukset yhteen osoittamaan yhtenäistä tulosta. Voiko 3-6 – vuotiaan lapsen mieleen jäädä pitkäkestoisia muistijälkiä ja voiko poliisin päiväkotivierailu jättää sellaisen?

Minkä ikäiselle lapselle jää pitkäkestoisia muistijälkiä?

Haastattelut ja asiantuntijakuuleminen kulkevat tuloksiltaan hyvin pitkälti käsi kädessä ja tuloksellisesti osoittavat samaa lopputulemaa. Yksittäisiä pitkäkestoisia, eli myöhemmin mieleen palautettavissa olevia muistoja syntyy jo alle kouluikäisenä. Tätä mieltä oli 100% vastaajista, kuten myös asiantuntijamme. Kuitenkin kaikki kuusi haastateltavaa painottivat, että esikouluikäiselle eli kuusivuotiaalle lapselle jää jo huomattavasti enemmän pitkäkestoisia muistijälkiä. A1 tuki haastattelun tuloksia tässä asiassa lausumalla seuraavaa:

A1 ”Noin 4-5 vuotiaalla aivojen kehitys on jo riittävän pitkällä muistijälkien muodostumiseen, asioiden mielessä säilymiseen ja myöhemmin mieleen palauttamiseen. 5-6 vuotiaan lapsen muisti on jo pitkälle kehittynyt.”

Toisen ikävuoden jälkeen lapsen eksplisiittinen muisti alkaa kehittyä ja siihen sisältyy autobiografinen muisti. Tämän jälkeen lapsi omaa taidon liittää muistoihin aika ja ajan lisäksi itsensä. Tästä pikkuhiljaa lapselle alkaa kehittyä omaelämäkerrallinen muisti, jonka avulla hän kykenee muodostamaan muistikuvia menneestä elämästä ja voi liittää ne aikaan ja paikkaan. Edellä mainitun onnistuminen vaatii aivopuoliskojen yhteistyötä. (Mäkelä

2002, 37- 38; Mäntymaa & Puura 2011, 23.) On kuitenkin muistettava, että lapset ovat yksilöitä ja esiopetusikäisten lasten kehitystä kuvaa ennemmin eriaikaisuus ja ennalta arvaamattomuus, kuin samanaikaisuus ja ennalta arvattavuus. (Brotherus 2004, 5-6.)

Myös haastatteluissa ja asiantuntijakuulemisessa puhuttiin samasta lapsen kehityksen yksilöllisyydestä. Esimerkiksi haastateltaville on heidän vastauksiensa mukaan syntynyt varhaisimpia mieleen palautettavissa olevia muistijälkiä yksilöllisesti ikävuosilta 0-6.

Haastatteluista saamiemme vastausten perusteella varhaiskasvatusikäiselle lapselle voi jäädä pitkäkestoinen muistijälki. Kuuden haastateltavan ja asiantuntijan vastauksien lisäksi tähän lopputulemaan viittaisi työssämme käytetty tietoperusta. Seuraavaksi käsittelemme minkälaisilla keinoilla poliisi saa parhaan mahdollisuuden tällaisen muistijäljen jättämiseen.

Poliisin ja lapsen kohtaaminen

Haastateltavista 100 % ja asiantuntija kertoivat vastauksissaan, että kohtaaminen lapsen ja poliisin välillä tulisi olla normaalista poikkeava ja sisältää aitoa vuorovaikutusta. Tai kuten asiantuntijamme sanoi, sisältää ”laadukasta vuorovaikutusta”. Kuudesta haastateltavasta 50% mainitsi kohtaamisessa tärkeäksi vuorovaikutuksen ja toinen 50% lapsen tasolle menemisen. Näillä sanoilla kaikki haastatellut tarkoittivat aitoa kohtaamista aikuisen ja lapsen välillä. Vastaajien mielestä tämä on avain pitkäkestoisen muistijäljen syntyyn. Asiantuntijakuulemisessa tärkeään osaan pitkäkestoisen muistijäljen synnyttävään vierailuun pyrittäessä nousi leikki. Asiantuntijamme lausui seuraavaa:

A1: ”Varhaiskasvatuksen keskeinen toimintatapa on leikki. Leikin kautta lapset jäsentävät maailmaansa, käsittelevät tunteitansa, opettelevat sääntöjä, sosiaalisia taitoja ja uusia asioita. Poliisin on hyvä tiedostaa tämä päiväkotivierailulla ja suunnitella vierailu sen pohjalta. Kun lapsi kokee jonkin asian hauskaksi ja mielekkääksi, se todennäköisesti on mielekästä palauttaa mieleen myöhemminkin.”

Pitkäkestoisen muistin kolmanteen osaan, eli proseduraalista muistiin (taitomuisti) tallentuvat toimintasarjat, joita ovat esimerkiksi käveleminen, vaatteiden päälle pukeminen ja polkupyörällä ajaminen. Lapsena opittu proseduraalinen muisti säilyy koko elämän. (Hietanen ym. 2005, 41 - 43; Nurmi ym. 50 - 51.) Tämä puhuu myös leikin kautta oppimisen

puolesta, jota asiantuntijakuulemisessa ja haastattelujen vastauksissa korostettiin. Leikki on proseduraalista toimintaa ja siten se tallentuu lapsen taitomuistiin.

Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman 2017 mukaan leikki on varhaiskasvatusikäiselle lapselle oppimisen kannalta merkityksellistä. Leikki motivoi lasta, tuottaa iloa ja opettaa monia taitoja, sekä auttaa omaksumaan uutta tietoa. Leikin itseisarvo ja sen pedagoginen merkitys tulee ymmärtää varhaiskasvatuksessa osana lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja hyvinvointia. Lasten ajattelu ja oppiminen kehittyvät merkityksellisten ja monipuolistenkokemusten avulla. Tulee tehdä tilaa lapsen omalle oivaltamiselle, oppimisen ilolle sekä ihmettelylle. (Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, s. 21)

Tietopohja, asiantuntijakuulemisen vastaukset, sekä haastattelujen vastaukset nivoutuvat edellä yhteen osoittamaan, kuinka varhaiskasvatusikäinen lapsi oppii ja minkälainen tilanne on omiaan jättämään pitkäkestoisen muistijäljen lapsen mieleen. Tulee muistaa, että kyseessä ei ole absoluuttinen tieto siitä, kuinka varhaiskasvatusikäinen lapsi oppii ja minkälainen tilanne on omiaan jättämään pitkäkestoisen muistijäljen. Varhaiskasvatusalan ammattilaisista on kyseessä kuuden ihmisen otanta ja tietopohjaa on rajallinen määrä. Kvalitatiivisesta tutkimuksesta ei voida johtaa absoluuttisia totuuksia.

Otantaan perustuvan haastattelututkimuksemme tulokset ja käyttämämme tietopohja osoittivat, että lapsi oppii kokemalla, leikkimällä ja eri aistikanavien yhteistyöllä. Poliisilla on käytössään kaikki nämä keinot ja näin ollen mahdollisuus jättää pitkäkestoinen muistijälki. Keinoina on esimerkiksi poliisiauto ja uniformu, puhe, leikki ja läsnäolo.

Poliisin työhön kuuluu koulupoliisitoiminta osana ennalta ehkäisevää toimintaa, jolla pyritään edesauttamaan lasten ja nuorten kasvua osaksi yhteiskuntaa, sekä lisätään vanhempien tietoisuutta. (Leivo & Pulliainen 2017, 20 – 21.) Puhutaan lasten ja nuorten edesauttamisesta osaksi yhteiskuntaa. Lapsen ikää ei erikseen määritellä alkamaan kouluiästä vaan se kattaa myös varhaiskasvatusikäiset lapset. Poliisi on yhteiskunnan yksi tukipilari ylläpitäessään kansalaisten turvallisuutta. Poliisin tiedettäväksi tekeminen edesauttaa lasten mukautumista osaksi yhteiskuntaa. Lisäksi poliisin tehtäviin kuuluu turvallisuuden tunteen luominen ihmiselle jo pienestä pitäen.

Yhteenvedona voisi lausua, että 3-6 -vuotiaalle lapselle syntyy haastateltaviemme ja asiantuntijan käsitysten mukaan pitkäkestoisia muistijälkiä yksilöllisestä kehityksestä riippuen. Poliisin ennalta estävään toimintaan kuuluu päiväkotivierailut. Poliisin

päiväkotivierailu voi jättää lapselle pitkäkestoisen muistijäljen poliisista. Avaimet siihen onko muistijälki positiivinen, jää poliisille.

4.3 Tutkimuksen luotettavuuden arviointia

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida kahdesta eri näkökulmasta. Sen reliabiliteetin ja validiteetin perusteella. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksessa saatujen tietojen pysyvyyttä. Mikäli sama tutkimus tehtäisiin uudelleen eri ajankohtana, saataisiin samat vastaukset. Validiteetti puolestaan on luotettavuustarkastelua, eli siinä tarkastellaan tehtyjä päätöksiä ja niiden perusteluja. (Kananen, 2015, 343.)

Reliabiliteetin kannalta opinnäytetyömme validiutta on hankala mitata, sillä kvalitatiivinen tutkimus perustuu otantaan ja näin ollen ei voida suoraan sanoa, että kuuden haastatellun kanta on skannattavissa edustamaan koko ammattikunnan käsityksiä. Vastauksiin vaikuttaa opintotausta ja tietämys 3-6 -vuotiaiden lasten muistin toiminnasta, sekä yleinen pedagoginen tietämys. Tutkimukseen vastasivat mahdollisimman lähellä toisiaan koulutustaustallisesti olevat henkilöt, päiväkodin johtajat. On kyse stabiilista kysymyksestä, joka on läsnä ajankohdasta riippumatta. Milloin lapselle kehittyy pysyviä muistijälkiä? Vastauksia voidaan peilata poliisin tietoon nyt ja tulevaisuudessa, jotta voidaan herättää ajatusta siitä, onko poliisin lapselle varhaiskasvatasiässä luoma muistijälki merkityksellinen myös jatkossa.

Validiteetin kannalta tarkasteltuna työmme on luotettava pohjaten siihen, että kvalitatiivinen tutkimustapa palveli tiedon keruuta tässä opinnäytetyössä toivotulla tavalla. Tulokset saatiin kerättyä haastateltavien kannalta helposti, tutkimustulokset olivat selkeästi koottavissa ja oli perusteltua ottaa mukaan asiantuntijakuuleminen syventämään varhaiskasvatuksen puolen tietoa.

Haastatteluissa oli aina läsnä molemmat opinnäytetyön tekijät ja tällä tavalla pyrittiin takaamaan, että vastauksissa olisi mahdollisimman vähän vääristymiä. Haastattelussa toinen keskittyi litterointiin. Vastaukset käytiin ääneen vielä läpi haastateltavan kanssa, jotta he olisivat voineet oikaista virheet, mikäli niitä olisi ollut. Näin varmistettiin tulosten oikeellisuus. Lisäksi pyrimme työssämme turvaamaan rehellisiä vastauksia sillä, ettemme haastattelun alkuun kertoneet haastateltaville kuin ainoastaan opinnäytetyömme aiheen,

avaamatta näkökulmaa yhtään. Emme siis halunneet luoda ihmiselle kuvaa siitä, että odotamme tietynlaisia vastauksia. Haastattelu tehtiin siis ilman ennakkokäsityksiä.

Asiantuntijakuuleminen on tehty niin, että opinnäytetyössä käytetylle asiantuntijalle on lähetetty sähköpostitse kysymykset ja hän on saanut niihin kirjallisesti vastatakin. Kuitenkin paperille annetut vastaukset on noudettu asiantuntijalta henkilökohtaisesti, jotta on voitu varmistaa vastausten tulevan juuri siltä henkilöltä, jolta tarkoitus oli. Kirjalliseen vastaustyyliin päädyimme siksi, että vastaaja sai rauhassa tehdä perustellut vastaukset ja näin ollen haluttiin antaa mahdollisuus siihen, ettei vastaukset ole paineen alla hätiköidysti annettuja, vaan kyseessä on harkitut vastaukset. Lisäksi tällä tavalla varmistuimme siitä, että kirjaamisvaiheessa vastauksiin ei tule tahattomia asiaristiriitoja. Vastaajan itse kirjatessa vastauksensa, hän saa käyttää juuri tarkoituksenmukaisia sanavalintoja ja varmistua, ettei mitään jää kirjaamatta.

Tutkimuksen tuloksia voidaan toki kyseenalaistaa pohtimalla, että haastateltavien vastauksissa luotettiin siihen, mitä he aiemmin oppimastaan muistavat ja kuinka he asiat yksilöllisesti käsittävät. Toinen voi muistaa saamansa opit lapsen muistin kehittymisestä paremmin kuin toinen ja tämä voi tehdä variaatiota vastausten luotettavuuden välille. Lisäksi voi kyseenalaistaa aina otantaan perustuvissa haastatteluissa, että kuinka hyvin tämän satunnaisen otannan vastaukset vastaavat yleiskäsitystä koko ammattiryhmän sisällä. Kuitenkin koemme, että kvalitatiivisen tutkimuksen ei ole tarkoituskaan olla tyhjentävä ja antaa absoluuttista vastausta tutkimusongelmaan. Määrällisellä tutkimuksella voitaisiin saavuttaa paremmin skannattavissa olevia tutkimustuloksia.

Lisäksi haastattelussa joka on puolistrukturoitu, on aina mahdollisuus siihen, että vastaajat tulkitsevat kysymykset omista lähtökohdistaan eri tavalla. Meidän haastattelussamme tämä ongelma konkretisoitui haastattelun kysymyksen numero kahdeksan kohdalla. Kysymys kuului näin: ”Mitä poliisin päiväkotivierailu sinun näkökulmastasi päiväkodinjohtajana tarjoaa 3-6-vuotiaille?” Tämä kysymys koettiin niin, että sillä haetaan konkreettisia ajatuksia siitä, mitä vierailun sisältö tulisi olla. Viisi kuudesta vastanneesta koki kysymyksen näin. Tämä ei ollut meidän kysymysten laatijoiden ajatus. Puolestaan yksi haastateltava mieli kysymyksen meidän tarkoittamallamme tavalla.

5 POHDINTA

Opinnäytetyömme on mielestämme saavuttanut tavoitteensa hyvin. Haastattelut, asiantuntijakuuleminen, taustatiedot lapsen muistin kehittymisestä ja poliisin ennalta estävän toiminnan avaaminen, ovat nivoutuneet yhtenäiseksi kokonaisuudeksi osoittamaan, että 3-6 -vuotiaalle lapselle voi syntyä pitkäkestoisia muistijälkiä ja poliisin vierailu voisi olla potentiaalinen jättämään tällaisen tällaisenmuistijäljen. Tulee toki muistaa, että haastatellut henkilöt ovat yksilöitä ammattikuntaansa edustamassa, mutta tulosten siirrettävyys ei ole varmaa. Päiväkotivierailut ovat hyödyllisiksi koettuja ainakin meidän haastattelemiemme varhaiskasvatusalan ammattilaisten piirissä.

Poliisi pyrkii toimimaan työssään ennalta estävästi ja päiväkotivierailut ovat ennalta estävää toimintaa parhaimmillaan. Lapsen muistiin voidaan jättää positiivinen muistijälki poliisista, joka voi kantaa aikuisiälle saakka. Kun tämä päiväkodissa poliisin positiivisissa merkeissä kohdannut ihminen kohtaa poliisin jossain vaiheessa elämää, tai on tilanteessa, jossa tulisi ottaa poliisiin yhteyttä, voidaan ajatella, että positiivinen aiempi kokemus on luonut luottamusta poliisiin. Voi olla helpompi ottaa yhteyttä poliisiin, kun mielessä on positiivinen kuva. Ensivaikutelma on saatu luotua jo varhaiskasvatusiässä ja se nousee muistista poliisin uudestaan kohdattaessa. Näin me henkilökohtaisesti uskomme ja koemme opinnäytetyömme tukevan tätä ajatusta.

Tavoitteenamme on ollut vahvistaa ajatusta poliisin päiväkotivierailujen tärkeydestä ja saada lisää ymmärrystä asian tärkeyden tueksi poliisille vieraammalta osa-alueelta, varhaiskasvatuksesta. Opinnäytetyössämme olemme mielestämme onnistuneet näyttämään, mikä voisi olla varhaisin aika luoda lapseen kontakti, joka voi kestää. Opinnäytetyössämme kerätyt tulokset osoittavat, että vain harvalle alle kolmevuotiaalle syntyy pitkäkestoisia muistijälkiä, mutta kolmannelta ikävuodesta eteenpäin näitä syntyy. Tästä voisi luontevasti johtaa, että varhaisin ennalta estävä kohtaamiskynnys, jolla olisi vaikutusta tulevaisuudessa, on kolmannen ikävuoden jälkeen varhaiskasvatusiässä.

Miksi siis jättää poliisin kohtaaminen vasta peruskouluun ja antaa maailmalle vuosia aikaa muovata ensimmäinen kuva poliisista, kun sen voi luoda jo varhaisessa vaiheessa ja päättää minkälainen on se kuva, jonka haluaa lapseen, tulevaan nuoreen jättää. Ensivaikutelma kantaa pitkälle ja sitä on vaikea tehdä uudestaan. Toki tämä on sikäli romantisoitu ajatus,

että lapsi voi kohdata poliisin erilaisissa arkielämän tilanteissa milloin vain. Ei päiväkotivierailu välttämättä ole se ensikohtaaminen, mutta on hyvä pitää mielessä, että potentiaalisesti se on. Poliisille ihminen on ikään katsomatta aina yhdenvertainen.

Poliisin ennalta estävä toiminta on poliisin kaikkeen toimintaan sisältyvä toimintatapa. Ennalta estävää toimintaa tehdään poliisiorganisaation jokaisella tasolla huomioiden ihmisten yhdenvertaisuus ja alueellinen yhdenvertaisuus.

(Sisäministeriö 2014, sivu. 4)

Uskomme myös vahvasti siihen, että kuva jonka lapsi poliisista luo, voidaan laajentaa koko ammattikuntaa koskevaksi mielikuvaksi. Poliisi. Se mies tai nainen, joka kulkee identtissä sinisissä haalareissa. Yksilö, mutta kuitenkin yhden poliisin antama kuva mielletään kuvaksi poliisista yleisesti. Yksilön teot vaikuttavat kokonaiskuvaan koko ammattiryhmästä. Ja poliisille on tärkeää luoda luottamusta kansalaisissa. Poliisi on se taho, joka auttaa hädän keskellä. Poliisin puoleen pitäisi olla luonnollista ja helppoa kääntyä. Ja tätä helpottaa se, että ihmisellä on hyvä käsitys poliisista.

Kuten haastattelu tuloksista ilmeni, niin suurimmiksi poliisin päiväkotivierailun tavoitteiksi nostettiin lapsen kohtaaminen sanan laajassa merkityksessä. Haastatteluissa puhuttiin fyysisesti lapsen tasolle menemisestä ja puhumisesta lasten ymmärtämällä tavalla. Virkamiesmäisyyden voi jättää päiväkodin porteille. Ei toki kokonaan, mutta haarniskana haalaria ei tarvitse pitää. Johtaen näistä vastauksista, on poliisin mahdollista jättää lapseen pitkäkestoinen positiivinen muistijälki nimenomaan varhaiskasvatusiässä. Ihan vaan olemalla läsnä. Aidosti.

Millainen tulisi siis olla poliisin päiväkotivierailu? Poliisi pyrkii vaikuttamaan lapsen monien aistikanavien kautta. Visuaalista iloa lapselle on helppo tarjota. Poliisin uniformu ja poliisiauto ovat mahtavia tapoja ruokkia lapsen visuaalista oppimista. Lisäksi poliisin tulee aidosti kohdata lapsi. Lapsi oppii leikin kautta ja tekemällä, jonka varjolla kohtaaminenkin on luonnollisinta. Lapsen kanssa pallon pelaaminen tai rosvon ja poliisin leikkiminen, ovat loistavia tapoja saada lapsi innostumaan.

Haluamme vielä loppuun lausua, että poliisin kouluvierailut ovat mielestämme erittäin tärkeitä. Tarkoituksena on kuitenkin muistuttaa, että jo pienempienkin ihmisten kohtaamisella voi olla pitkäkestoisia vaikutuksia. Kuten aiemmin mainittu, niin 3-6-

vuotiaiden lasten luona vierailu ei vaadi poliisilta oikeastaan mitään muuta, kuin aikaa. Läsnaolo ja leikki eivät maksa mitään. Poliisi, kuten mikä tahansa ammattikunta joutuu päivittäin priorisoimaan toimintaansa, koska raha määrittää mihin on aikaa ja mahdollisuuksia. Jokainen minuutti maksaa jotain. Haluamme kuitenkin nostaa ajatuksen esiin siitä, että priorisoinnissa voisi olla hyödyllistä muistaa myös pienimmät meistä. He, jotka ovat yllättävän pian jo yläasteella ja siitä pian rekrytoitavissakin.

Jatkotutkimusehdotukset

Poliisin päiväkotivierailut ovat monisyinen tutkimusaihe, josta olisi helppo juontaa lisätutkimuksia useaan suuntaan. Esimerkiksi olisi mielenkiintoista tutkia varhaiskasvatusvaiheessa poliisin positiivisesti kohdanneiden lasten suhtautumista ja mielikuvia poliisista myöhemmin, esimerkiksi teini-iässä. Tutkimuksessa voisi olla verrokkiryhmänä teini-ikäiset, joilla ei tällaista kohtaamista taustalla ole. Toisaalta olisi mielenkiintoista tutkia tilastollisesti otantana esimerkiksi 10-, 20-, 30-, 40- ja 50-vuotiaiden keskuudesta, kuinka moni muistaa kohdanneensa päiväkodissa poliisin. Toki tuloksiin vaikuttaa huomattavasti myös se, kuinka paljon päiväkotivierailuiden määrät ovat puolen vuosisadan aikana muuttuneet. Tästäkin olisi hyvä saada tilastoja.

Toisaalta olisi hyvä tutkia myös konkreettisella tasolla, onko poliisin ja lapsen välisellä positiivisella kohtamisella varhaiskasvatusiässä konkreettisia vaikutuksia esimerkiksi nuorisorikollisuuden piiriin ajautumisen estämisessä? Toki edellä mainittujen tutkimusten toteuttaminen vaatisi hyvinkin laajaa otantaa vastaajissa, jotta tuloksista voisi johtaa tuloksia. Mahdollisuuksia aihepiirin läheltä tutkimiseen on paljon.

Mikäli saamme yhdenkin poliisin tai poliisiopiskelijan ajattelemaan sitä, että päiväkotivierailuilla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia lapsen elämässä, koemme saavuttaneemme jotain.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Bergström, Matti (1979) Aivojen fysiologiasta ja psyykkeestä. Porvoo: WSOY

Brotherus, A. 2004. Esiopetuksen toimintakulttuuri lapsen näkökulmasta. Väitöskirja. Helsingin Yliopisto

Hietanen, M., Erkinjuntti, T. & Huovinen, M. 2005. Tunne muistisi. Porvoo: WSOY.

Hirsjärvi, Sirkka & Huttunen, Jouko: Johdatus kasvatustieteeseen. 4. uudistettu laitos. Porvoo Helsinki Juva: WSOY, 1995 (8. painos 2001).

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutkin ja kirjoitan. Jyväskylä: Tammi.

Janhonen, Sirpa & Nikkonen, Merja 2003. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Juva: WSOY.

Järvilehto, Timo (1987) Missä sielu sijaitsee? *Psyykkisen toiminnan hermostollinen perusta*. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Pohjoinen.

Kananen Jorma, opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas, 2015 Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa (toim.) 1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Espoo, Poliisiammattikorkeakoulu

KvaliMOTV 2017a. 1.1 Johdatus kvalitatiivisen tutkimuksen oppimisympäristön käyttöön ja perusteisiin.

Mäntymaa, M. & Puura, K. 2011. Varhainen vuorovaikutus ja aivojen kehitys. Teoksessa: Sinkkonen, J. & Kalland, M. (toim.) Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen. Helsinki. WSOY, s. 17-27.

Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, P. & Ruoppila, I. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.

Poliisilaki 872/2011

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Kaunokirjalliset lähteet:

Temple, Christine (1993) The Brain. An Introduction to the Psychology of the Human Brain and Behaviour. London: Penguin

Sähköiset lähteet:

Eduskunta.fi

https://www.eduskunta.fi/FI/talousarvio/Documents/TAE%202018_eduskunnan%20lisäykset.pdf#search=koulupoliisitoiminnan

MLL.fi

Pullianen Mikke & Leivo Mikko, Sonkajärven lyseotien yläasteen oppilaiden päihteiden käyttö oppilaiden ja opettajien näkökulmasta 4/2017, Opinnäytetyö

Puttonen Simo ja Ismo Vahala, Poliisi päiväkodissa - ohje vierailun suunnitteluun 5/2018, Opinnäytetyö

Poliisihallitus 2017. Vuosien 2017-2021 tulossopimus, Poliisiammattikorkeakoulu. POL-2017-378.

Poliisin tilastot vuodelle 2016.

http://www.poliisi.fi/uutiskaruselli/1/0/poliisin_vuosi_2016_rikosten_maara_pysytteli_edellisen_vuoden_tasolla_-_nettipetokset_jatkoivat_kasvuaan_56212.

Sisäministeriö 2014. Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014 - 2018, Sisäministeriön julkaisu 2/2014.

sivistyssanakirja.fi

Sinetti (<https://sinetti.poliisi.fi/valtakunnallinen/poliisitoiminta/eet/Sivut/Lapset-aliasivu.aspx>)

http://www.hus.fi/sairaanhoito/sairaanhoitopalvelut/foniatria/lapsen_neuropsykologinen_arvio/muisti_ja_oppiminen/Sivut/default.aspx

Taloustutkimus.fi

Turun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta utu.fi

Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017

Varhaiskasvatuslaki 19.1.1

LIITTEET

Liite 1, Haastattelujen vastaukset Vantaa

H1

1. Kyllä, jo nuoremmalle voi jäädä.
2. Alle 1-vuotias. Muistan kun minua on vedetty pulkassa perhepäivähoitoon. Muistan myös tilanteen kun perhepäivähoitaja suuttui minulle kun en muistanut käydä vessassa.
3. En osaa sanoa, mutta itselleni alle 1 -vuotiaana.
4. Olikohan viime talvena. Asiakasperheen isä on poliisi niin sitä kautta kävivät täällä.
5. Positiivinen kokemus tietenkin. Valitettavasti varmaan voimakkaat kokemukset jättävät muistijäljen. Positiivinen elämyksellinen kokemus olisi potentiaalinen, ns. koskettava kokemus.
6. Kyllä. Positiivisen mielikuvan luomiseksi poliisista.
7. Ei varsinaisesti. Suunnitelma ei määritä, mutta meillä kyllä käy eri ammattikuntien edustajia. Ei varsinaisesti poliisi.
8. Ensinnäkin erinäköisiä asioita riippuen iästä. 3 vuotiaalle ihan konkreettisia juttuja, auto, vaatteet, oleminen. Vanhempien kanssa voi jo käydä läpi joitakin asioita, esim. missä poliisi voi auttaa. Syvempää vuoropuhelua.
9. Näen positiivisena sen, että poliisi kohtaa lapsen jo alle kouluiässä jos kohtaamiset ovat positiivisia. Ajattelun taso on kehittynyt erilaiseksi kouluikäisellä. Koulussa vierailut ovat luonteeltaan erilaisia, sillä lapset ovat yksin isommassa porukassa. Kouluissa ryhmässä on yksittäisiä opettajia, kun taas meillä kolme kasvattajaa yhdessä ryhmässä ja toimintamalli erilainen. Pienempänä aikuiset ovat lähempänä ja yksilöllinen kohtaaminen onnistuu paremmin.
10. Vuorovaikutus on tärkeintä. Olisi hyvä, että ryhmän koko olisi pieni, jotta vuorovaikutus onnistuu vastavuoroisesti. Osallistuttaminen on nykyisen tavoitteen mukaisesti varhaiskasvatuksessa tärkeää. Vuorovaikutus voi olla laadukasta myös suuremmalle ryhmälle, mutta ei ole vastavuoroista.

H2

1. Kyllä.
2. Joskus aina jotain on puhuttu, liittyy tunnemuistoihin. Pulkkamäessä minua on kaveri raapaissut alle 4-vuotiaana. Jännittävää, noloa tms. 4-5 vuotiaana ensimmäiset varmat muistot. Muistan kun olin nolostunut, osa on ollut katsomassa nähtävyyttä ja minä valitsin hajuveden. Nolostuin kun en saanutkaan molempia.
3. Yksilöllistä kuten kaikki muukin. Jotkut kertovat tosi varhaisia muistijälkiä. Sanoisin, että 3 -vuotias on aika haahuileva, kun taas 6-vuotiaana muistoja kertyy jo enemmänkin. Mutta aina melkeinpä silloin kun jokin koskettaa, syntyy jälki.
4. Kaksi kesää sitten, kun pihalla oli jänis, joka ei lähtenyt mihinkään ja poliisi tuli apuun. Viime syksynä kävi yhden lapsen vanhempi, joka on poliisi. Esittelemässä autoa.
5. Yhdessä koettu ilo. Pientä jännitystä ja tunnelmaa, kiva tapahtuma esimerkiksi. Sellainen johon liittyy yhdessä iloitsemista. Varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutetaan nykyään juonellisesti ja tarinallisesti leikkien. Lapsien on hyvä päästä osallistumaan, kokemus luo muistijälkeä paremmin.
6. Kaikkien ammattiryhmien vieraileminen on tärkeää. Poliisin imagokuvan takia poliisin vierailut ovat juurikin tärkeintä. Lapset oppivat tunnistamaan poliisin positiiviseksi.
7. Ei ole kuulunut tähän asti. Jokainen ryhmä tekee toiminnallisen suunnitelmansa, joten siihen voi kyllä liittää sitä. Ei automaattisesti suunnitelmallista.
8. Positiivista mielikuvaa ja että mitä poliisin työhön kuuluu. Lapsilla kapea käsitys ammasteista, joten sitä on hyvä valottaa. Myös turvallisuuskasvatukseen voisi olla hyvä kuulua osana poliisin työ.
9. Päiväkotivaiheessa voisi olla lähinnä tutustumisia. Esimerkiksi auto on jännä lapsille. Peruskouluikäisenä tietopuoli on tärkeämpi. Mutta helpompi kohdata myöhemmin jos lapsena jo tutustuu.
10. Ystävällinen ja helposti lähestyttävä kohtaaminen ja näin syntyvä hyvä vuorovaikutus. Helppo pyytää apua kun jäänyt positiivinen muistijälki. Ei niin, että tullaan isoina ja uhkaavina. Riippuu ryhmästä ja ajatuksesta, että mitä kohtaamisella haetaan.

H3

1. Koen, että voi jäädä. Totta kai tämän ikäisten kanssa toimiessa on myös haastavaa arvioida mikä on oman mielen tuotosta ja mikä ei.
2. Jotain yksittäisiä on 3-vuotiaan hujakoilta. Kunnolla muistaa 6-7 vuoden ikäisestä.
3. Se on yksilöllistä ja riippuu myös tapahtuman laadusta. Oma esikoiseni on 12 vuotias ja muistaa muutaman vuoden iästä jänniä yksityiskohtia. Mitä merkittävämpi asia niin sitä helpommin jää mieleen.
4. Ei ainakaan 1,5 vuoteen, jonka olen tässä nykyisessä päiväkodissa päiväkodinjohtajan virassa ollessa ollut. Eikä myöskään edellisessä työpaikassani.
5. Joku ihan kauhea kokemus (haaveri tai kiusaamista) taikka sitten joku erittäin merkityksellinen positiivinen juttu.
6. Kyllä. Olisimme tosi valmiita ottamaan poliiseita vastaan. Poliisi on lapsille mielenkiintoinen kohde ja olisi hyvä luoda positiivista kuvaa ammattiryhmästä jo lapsille.
7. Ei kuulu.
8. Se voi tukea positiivista suhtautumista virkavaltaan. Vaikkei vaikuttaisi pitkäkestoisesti niin olisi yksi sellainen kokemus lapsille, josta muistijälki voi jäädä. Merkittävä asia.
9. En osaa sanoa. Olisi mukavaa että jokaisen ensikohtaaminen olisi positiivinen poliisin kanssa.

Lasten kanssa ylipäättään hyvä vuorovaikutus. Täytyy olla huumoria ja lempeyttä lasten kanssa. Ei virallista eikä jäykkää.

Liite 2, haastattelujen vastaukset Turku

H4

1. Kyllä joistakin tapauksista. Varsinkin jos on jotain normaalista poikkeavaa. Tyttö kävi hakemassa harjoittelupaikkaa. Muisti että päiväkotiaikana Pirjo pakotti syömään mutta Jaana ei.
2. 7-vuotiaasta varmasti.
3. Luulen että ihan kouluiästä lähtien. Varmasti esikouluikäisestäkin voi jäädä muistoja.
4. En muista. Olen ollut 2009 vuodesta lähtien eikä sinä aikana ole käynyt. Poliisit eivät edes moikkaa ohi mennessä. Palomiehet puolestaan moikkavat aina ohi ajaessaan ja he ovat käyneet myös vierailuilla.
5. Todella positiivinen tai todella negatiivinen ja traumaattinen. Lapset muistavat, jos on pakotettu esimerkiksi tekemään jotain.
6. Ehdottomasti. Lapset katsovat poliisia ylöspäin.
7. Eivät kuulu poliisin vierailut.
8. Poliisin olisi hyvä kertoa liikenneasioista ja hyvästä käytöksestä. Mutta jo pelkästään se, että poliisi tulee uniformu päällä, on vaikuttava kokemus. Kiusaamisasioiden läpikäyminen olisi myös hyvä.
9. Yhtä hyvin voisi olla varhaiskasvatusiässä, jotta jo silloin jäisi positiivinen kokemus poliisista.
10. Se, että poliisi pystyy asettumaan lapsen tasolle eikä ole jäykkä. Iloinen ja positiivinen lasten kanssa.

H5

1. Siinä ikävaiheessa lapset keräävät paljon tietoa ja koen että voi jäädä.
2. Alle kouluikäisenä on ensimmäisiä. Varhaisin on ehkä neljävuotiaana.
3. Itse ajattelen että noin kolmen ikävuoden jälkeen syntyy ensimmäisiä.
4. Siitä on aikaa ja olisi ihanaa kun olisi resursseja sellaiseen. 99 vuodesta saakka olen ollut päiväkodissa eikä sinä aikana ole montaa kertaa kyllä käynyt. Paloautovierailuita on säännöllisemmin.
5. Kun on paljon tunnetta mukana. Surullinen, pelottava tai innostava kokemus jää mieleen. Merkitykselliset asiat ylipäättään ja useiden aistikanavien kautta koetut tilanteet.
6. Kyllä ajattelen että ovat tärkeitä. Varsinkin vähän isompien kohdalla liikennekasvatus ynnä muu. Lapset poimivat paljon tietoa ja on hyvä sitä heille antaa. Eskari-ikäiset ovat hyvä kohderyhmä. Suhtautuminen poliisiin muodostuu jo päiväkodissa, mikä näkyy esimerkiksi lasten leikeissä.
7. Ei ole mitenkään erikseen määritelty.
8. Jännittävä kokemus ja elämys. Pieni jännitys jää mieleen, esim. poliisiauto ja valot/pillit. Positiivisen mielikuvan tukeminen. Opit jäävät paremmin mieleen, kun poliisi käy muistuttamassa.
9. En osaa sanoa olisiko siinä jokin ratkaiseva vaikutus, mutta lapsen elämässä sellaista toistoa. Jos saa kohdata turvallisen poliisin jo ennen kouluikää niin siitä on hyötyä turvallisuuden tunteen luomisessa.
10. Lapsen kohtaaminen. Sen korostaminen, että poliisin tehtävä on suojella ja valvoa silti sääntöjä. Vierailevan poliisin pitäisi laskeutua lapsen tasolle ja olemisen pitäisi olla luontevaa. Hetkessä eläminen ja lapsien kuunteleminen. On plussaa jos on jotakin konkreettista kuten kuvia tai poliisiauto.

H6

1. Kyllä.
2. Kolme viiva neljä vuotiaana voi ainakin varmuudella sanoa, ilma, että tarvitsee miettiä onko muistot omia vai kerrottuja ja kuvista nähtyjä.
3. Kolmen vuoden jälkeen yksittäisiä ja kuusi vuotiaana jo selkeästi enemmän.
4. En muista että olisi käynyt. Paloauto on kyllä käynyt, mutta poliisi ei.
5. Normaalista jollain tapaa poikkeavat. Esimerkiksi tilanteet joihin liittyy suurta tunnetilaa. Surua, vihaa, iloa, jännitystä. Poliisin vierailu voisi hyvinkin olla sellainen kokemus, poikkeava ja jännittävä.
6. On tärkeitä. Positiivinen poliisikuva on hyvä syntyä jo pienenä.
7. Päiväkotiamme koskee Turun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, eikä siinä ole erikseen poliisia mainittu.
8. Poliisi voisi näyttää lapsille poliisiautoa, kertoa mitä saa tehdä ja mitä ei. Pieniä asioita, mutta lapsen kielellä.
9. On eroa. Varhaiskasvatusikäisenä luodaan pohjaa tuleville tavoille toimia ja käsittää asioita. Mitä varhaisemmassa vaiheessa lapsen kohtaa, sitä varmemmin kerkeää päättää itse millaisessa tilanteessa lapsen kohtaa.
10. Aitous ja se, että asettuu lapsen tasolle. Ja puhuu lasten kieltä. Eli puhuu tavalla, jonka lapset ymmärtävät.

Liite 3, asiantuntijahaastattelun vastaukset

1. Kuinka paljon lapsen pitkäkestoiseen muistiin jää muistoja varhaiskasvatusta?
2. Minkälaiset tapahtumat ovat potentiaalisimpia jättämään muiston varhaiskasvatusta lapsen pitkäkestoiseen muistiin?
3. Kun poliisi menee päiväkotivierailulle tarkoituksenaan saada aikaan lapselle muistijälki poliisista pitkäkestoiseen muistiin, mikä on kohtaamisessa tärkeintä?

1. A1: *”Alle kolmivuotiaan aivot ovat vielä niin kypsyttömät ja keskeneräiset, että muistijälkiä ei juurikaan synny eikä siten muistoja pystytä palauttamaan myöhemmin mieleen. Usein varhaisin muisto lapsuudesta on aikaisintaan noin kolmivuotiaana. Noin 4-5 vuotiaalla aivojen kehitys on jo riittävän pitkällä muistijälkien muodostumiseen, asioiden mielessä säilymiseen ja myöhemmin mieleen palauttamiseen. 5-6 vuotiaan lapsen muisti on jo pitkälle kehittynyt. Hän pystyy muistamaan asioita vuosienkin takaa.”*

2. A1: *”Nykyaikaisen konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan lapsi sisäistää ja muistaa asioita parhaiten silloin, kun hän on itse aktiivisena osallisena toiminnassa. Parhaiten mieleen jäävät asiat, joissa lapsi on saanut itse tehdä jotakin konkreettista, kokeilla jotain uutta, ihmetellä ja hyödyntää aiempia kokemuksiaan uuteen asiaan. Myönteisellä vuorovaikutuksella ja tunnekokemuksella on myös iso merkitys oppimisessa ja muistamisessa.”*

3. A1: *”Poliisin vierailu päiväkodissa on varmasti jännittävää jo sinänsä ja siitä syystä potentiaalinen asia jäämään jopa pitkäkestoiseen muistiin. Sensitiivinen lähestyminen ja laadukas vuorovaikutus lasten kanssa on oleellista. Siinä missä joku lapsista tulee iloisesti juttelemaan virkapukuiselle poliisille, joku toinen voi olla jopa peloissaan.*

Varhaiskasvatuksen keskeinen toimintatapa on leikki. Leikin kautta lapset jäsentävät maailmaansa, käsittelevät tunteitansa, opettelevat sääntöjä, sosiaalisia taitoja ja uusia asioita. Poliisin on hyvä tiedostaa tämä päiväkotivierailulla ja suunnitella vierailu sen pohjalta. Kun lapsi kokee jonkin asian hauskaksi ja mielekkääksi, se todennäköisesti on mielekästä palauttaa mieleen myöhemminkin. Toistot auttavat

muistamaan, joten mitä enemmän poliisin vierailuja on mahdollista järjestää, sitä todennäköisemmin ne jäävät lasten mieleen. Tehokkainta on suunnitella vierailuille jatkumo esimerkiksi niin, että lapsilla annetaan jotain ”poliisitehtäviä”, joihin palataan taas seuraavalla vierailulla tms.”